

VADO GIDAS APLINKOS VADYBAI

1998 m. kovo mėn.

2. APIE ĖĄ GIDĄ

Vado gidas, skirtas aplinkos vadybai, yra paruoštas suteikti reikalingą informaciją apie aplinką armijos vadams. Jis taip pat yra naudingas patarėjas kariškams bei kitam personalui. Šis "elementorius" apie aplinkos programas siūlo ne tik pagrindinę informaciją aplinkos klausimais, tuo pačiu jis padės vadams geriau dirbti su personalu, besirūpinančiu

aplinka, vystant ir išlaikant efektyvią aplinkos programą.

3-6. Turiny

Kas yra aplinkos vadyba ir kodėl tai svarbu?	7
Jūs privalote pūnoti	7
Atida aplinkai	8
Apsaugos/konservavimo vadyba	8
Atidumas aplinkai ir dokumentacija	8
Aplinkos atstatymas/restauracija	8
Apsi saugojimas prieđ tarđà	8
Kokia yra armijos aplinkos vadybos politika?	9
Kas yra.....?	10
Konservacija/apsauga	10
Atidumas aplinkai	10
Apsi saugojimas prieđ tarđà	10
Aplinkos restauracija/atstatymas	10
Kas yra rūpinimasis aplinka ir dokumentacija	11
Kas turi būti atlikta mano árenginyje?	12

Kaip ađ gali u iđvystyti stiprià aplinkos programà?_____	12
Pateiki tas ataskaitas!_____	12
Aplinkos kokybės kontrolės komitetai _____	12
Kaip supinoti, ar ađ atidus aplinkai _____	14
Reguliuojanėios inspekcijos_____	14
Aplinkos Atidos Atestacijos Sistemos (AAAS) programa_____	14
Kaip ađ gali u ágyvendiinti atidumà aplinkai?_____	15
Tai yra būtina, norint ávykdyti misijà_____	16
Tai yra Ástatymas_____	16
Reguliuojantys reikalavimai _____	16
Vissuomenė_____	17
Apdovanojimo programos_____	17
Kà galvojate apie pasiruođimà?_____	18
Ástatymai, kuriuos privalu pinioti _____	19
Vissuomenės teisė_____	19
Vadovujanėios direktyvos_____	21
Valstybės nuostatai _____	22
ARMI JOS NUOSTATAI _____	22
Kokia yra mano atsakomybė?_____	23

Kaip ađ turi u pasi ruođti aplinkos regul i avi mo i nspekci j ai ?_____	24
KASDI ENI NI S PASI RUOĐI MAS_____	24
TVARKYMASI S PRI EĐ REGULI AVI MO I NSPEKCI JÀ_____	25
I nspekci jos sri tys, turi nòi os di del æ ti ki mybæ regul i avi mo stebėj i mui _____	27
1969 m. Naci onal i nės aplinkos poli ti kos aktas____	29
KAS TAI YRA?_____	29
ARMI JOS PROGRAMA_____	29
Oro spi ndul i avi mo vadyba_____	30
KAS TAI YRA?_____	30
ARMI JOS PROGRAMA_____	30
Asbestas_____	32
KAS TAI YRA?_____	32
ARMI JOS PROGRAMA_____	32
Kul tûri ni ai i ųtekl i ai _____	33
KAS TAI YRA?_____	33
ARMI JOS PROGRAMA_____	33
Ger i amasi s vanduo_____	34
KAS TAI YRA?_____	34

ARMI JOS PROGRAMA_____	34
Kri ti nēs padēti es pl anavi mas i r vi suomenēs tei sē pi noti _____	36
KAS TAI YRA?_____	36
ARMI JOS PROGRAMA_____	36
Apl i nkos tri ukōmas_____	37
KAS TAI YRA?_____	37
ARMI JOS PROGRAMA_____	37
Puvø i r gyvūni jos vadyba_____	38
KAS TAI YRA?_____	38
ARMI JOS PROGRAMA_____	38
Mi ōkø vadyba_____	39
KAS TAI YRA?_____	39
ARMI JOS PROGRAMA_____	39
Kenksmi ngos atli ekos i r medpi agos_____	40
KAS TAI YRA?_____	40
Kari nēs gi nkl uotēs tai sykl ė i r ōaudykl os tai sykl ė_____	43
Árengi ni ø restauraci jos programa_____	44
KAS TAI YRA?_____	44
ARMI JOS PROGRAMA_____	44

Pemēs vadyba: Integruoto pasi ruođimo vietovēs vadyba_____	46
KAS TAI YRA?_____	46
ARMI JOS PROGRAMA_____	47
Ģvi no pavoj aus vadyba_____	48
KAS TAI YRA?_____	48
ARMI JOS PROGRAMA_____	48
Ozonā naudoj antys chemi kal ai _____	49
KAS JI E YRA?_____	49
ARMI JOS PROGRAMA_____	49
Pesti ci dø ir kenkēj ø vadyba_____	51
KAS JI E YRA?_____	51
ARMI JOS PROGRAMA_____	51
Taršos sul ai kymas_____	53
KAS TAI YRA?_____	53
ARMI JOS PROGRAMA_____	53
Radonas_____	55
KAS TAI YRA?_____	55
ARMI JOS PROGRAMA_____	55

Pemēs transakcij os (perdavim o) vadyba ir bazēs updarymas_____	56
KAS JIE YRA?_____	56
ARMI JOS PROGRAMA_____	56
Kietøj ø atliekø vadyba_____	58
KAS TAI YRA?_____	58
ARMI JOS PROGRAMA_____	58
Esanèi ø i ðnyki mo grësmëje ir esanèi ø i ðnyki mo pavoj uje gyvûnø rûði ø vadyba_____	59
KAS TAI YRA?_____	59
ARMI JOS PROGRAMA_____	60
Saugykl i ni ø rezervuarø si stemos: popemi ni ai rezervuarai (PR)ir vi rðpemi ni ai rezervuarai (VR)_	61
KAS TAI YRA?_____	61
ARMI JOS PROGRAMA_____	61
Nutekamoj o vandens vadyba_____	63
KAS TAI YRA?_____	63
ARMI JOS PROGRAMA_____	63
Ðl api os vi etovës_____	64
KAS TAI YRA?_____	64
ARMI JOS PROGRAMA_____	64

Koki ø klausimø ađ turi u paklausti mano aplinkos vadybos bûri o? _____ 65

7. KAS YRA APLINKOS VADYBA IR KODĖL TAI SVARBU ?

Nesvarbu, ar jûs vadovaujate priekinei linijai "Laisvës pasi enyje", gaminate árangà karei viams, esantiems priekinëje linijoje, ar pripiûrite árenginius ir þemæ, atsakomybë up aplinkà yra svarbi jûsø vadovavimo dalis. Armija privalo konservuoti, ginti, ir restauruoti natûralius ir kultûrinius iðteklius, tuo paèiu vykdant karinæ misijà.

Armijos nuosavybëje yra daugiau nei 12 milijonø akrø, áskaitant þemæ ir árenginius, kurie gali bûti stebimi vi suomenës, reguliuotojø, Kongreso arba teismø.

Tinkama aplinkos vadyba ir koordinacija árenginiuose yra ne tik bûtina paisant federalinio, valstijos, vietinio ir ðalies, kurioje esate reguliavimo, tai padeda misijai laiku atlikti

operacijos ir palaikyti gerus santykius su višiomene.

Koncentruodamasi á keturias pagrindines sritis: atidumà, konservacijà (apsaugà), apsi saugojimà prieð tarðà ir atstatymà (restauracijà), armijos aplinkos programa padeda iðlaikyti pasiruðimà, apsaugo iðteklius ir gerina gyvenimo kokybæ.

“Integruoti aplinkos vertybes á armijos misijà dėl pasiruðimo iðlaikymo, kareiviø gyvenimo kokybës pagerinimo, sustiprina santykius su bendruomene ir pateikia penkiø iðtekliø naudojimąsi.”

PASIRUÐIMAS

APSI SAUGOJIMAS

RÛPESTINGAS NAUDOJIMASIS

KONSERVACIJA

RESTAURACIJA

GYVENIMO KOKYBË

ATIDUMAS

8

JÛS PRIVALOTE ÞINOTI

JÛsø árenginiø aplinkos programa turi apimti penkis pagrindinius elementus:

ATIDA APLINKAI

Uptikrinki, kad jūsų árenginiø operacijos atitiktø federacinius, valstijos ir ðalies, kurioje esate, taikytinus aplinkos reikalavimus. Á ðiuos reikalavimus áeina ástatymai ir nuostatai dël vandens atliekø nuleidimo, triukðmo sumápinimas, oro kokybë bei kietøjø ir kenksmingøjø medþiagø atliekø vadyba.

KONSERVAVIMO (IÐSAUGOJIMO) VADYBA

Koncentruokites á ilgai trunkanèià, galinèià iðsilaikyti naudà, ekologinë vadybà, þemës konservacijà ir restauracijà bei atsinaujinanèius natûralius iðteklius: augmenijà, natûralià aplinkà, þuvis ir gyvûnijà, pavojingus gyvûnus ir pelkes. Tai taip pat adresuotina ir kitims kultûriniams iðtekliams.

ATIDUMAS APLINKAI IR DOKUMENTACIJA

Á tai áeina atidumas-pradedant planavimu, baigiant ávykdymu dël galimo operacijø ir uþsiëmimø poveikio aplinkai. Nacionalinis Aplinkos Politikos Aktas (NAPA) ir AR 200-2 reikalauja dokumentuoti ðá atidumà ir vystyti metodus, kurie padëtø iðvengti arba sumárintø nepalankø poveiká aplinkai.

APLINKOS RESTAURACIJA

Koncentruokites tarðos iðvalymui, kurià sukëlë buvusiø atliekø iðmetimo áproèiai. Á atstatymà áeina Árenginiø Restauracijos Programa (ÁRP), Anksèiau Naudotø Gynybiniø Vietø (ANGV), o taip pat Bazës Perkëlimo ir Uþdarymo (BPU) programa. ÁRP ðalina þalingas atliekas aktyviuose armijos

árengi ni uose. ANGV programa tai so kenksmi ngas atliekas anksèi au veikusi ose gynybinèse vietose, Armijos árengi ni uose. BPU programa atlieka tai somuosi us veiksmus pavoj ingoms atliekoms updaromuose árengi ni uose.

APSI SAUGOJIMAS PRI EÐ TARÐÀ

Árengi ni ai gali sumapi nti pi ni gines i ðlai das, tuo paèiu sumapi nti atliekas ir tarðà per tarðos ðal ti ni o sumapi ni mà, perdi rbimà ir i ðtekli ø konservavimà. Èia áei na abu dalykai: kenksmi ngø medpi agø atliekø sumapi ni mas ir perdi rbimas. Jùsø árengi ni ai gali apsi saugoti nuo tarðos, naudoj ant mapi au toksini ø medpi agø ir daugi au rengi ant aplinkai nekenki anèi ø operacij ø, di di nant efektyvumà ir apsi saugoj ant nuo nel ai mi ngø atsi ti ki mø, kurie ni okoja aplinkà.

9. KOKIA YRA ARMI JOS APLINKOS VADYBOS POLITIKA?

ARMIJOS APLINKOS VADYBOS POLITIKA:

- Sumapi nti arba panai ki nti tarðos ðal ti ná vietoje.
- Konservuoti ir apsaugoti natûralius ir kul tûri ni us i ðtekli us.
- Integruoti atidà aplinkai á vi sus upsi èmi mus.
- Tvarkyti árengi ni ø operacijas taip, kad jos bûtø pri imti nos aplinkai, o taip pat pagerintø karei vi ø ir civili ø gyventoj ø gyvenimo kokybæ.
- Paklusti visi ems tai kyti ni ems aplinkos ástatymams.
- Tæsti prieð tai upterðtø vietø restauracij à.

- Skirti lėšas ir pasiruošimà mūsų aplinkos apsaugojimui .

Pagrąsta 200-1 armijos nuostatu (iðleistu 1997m. vasario 21d.) ir 1990m. liepos 17d. Armijos aplinkos vadybos departamento politikos memorandumu (perþiūrėtu 1995m. gruodþio 5d.)

10. KAS YRA.....?

KONSERVACIJA

Konservacija nukreipia dėmesà á iðmi ntingà naudojimąsi , o taip pat natūraliø ir kul tūri niø resursø pagerinimą ir apsaugojimą, padedant abi em: karinei misijai ir visuomenei . Tai yra natūraliø ir kul tūri niø resursø vadybos pagrindas. Árenginiai iðlaiko planà efektyviai naudotis natūraliais ir kul tūri niais resursais. Ðie planai padeda j ūsø árenginiam naudotis ir dþiaugtis ðiais ðal tini ais, tuo paèiu remiant aplinkos kokybės, istoriniø, archeologiniø ðal tini ø apsaugos ir gyvenimo kokybės programas.

ATIDUMAS APLINKAI

Atidumas aplinkai yra árenginiø padėties matas, pagarbiai atsiþvelgiant á begal æ federaciniø, valstijos, vietiniø ir ðal ies, kurioje esate, aplinkos nuostatø. Atidumo statusas gali variuoti , atsiþvelgiant á nuostatus. Pavyzdþiai , j ūsø árenginiai gali atitikti vandens kokybės nuostatus,

bet neatitiki kenksmingø atliekø nuostatø, nepateikus aplinkos raporto iki termino pabaigos.

APSI SAUGOJIMAS PRIEŠ TERŠÀ

Apsi saugojimas prieš teršà yra finansinèkai save pateisiantis mechanizmas arba praktika, kuri eliminuoja arba sumašina teršos iðmetimo ir sklaidimo ðalтиниs.

À apsi saugojimà prieš teršà áei na:

- Gamybos modifikavimas, priepiûra ir kitos biznio praktikos.
- Produktø dizaino kaita.
- Techninø dokumentø modifikavimas, atsi sakant pavojingø medþiagø reikmës
- Ási gyjant ir naudojant aplinkai tinkamus produktus ir medþiagas.
- Didinant energijos naudingumo koeficientà ir konservuojant medþiagas.
- Perdirbant.

Sumaþinant armijos pasikliovimà produktais arba technologiniais procesais, kurie daro þalà aplinkai, tuo paèiu sumaþinamos valdymo iðlaidos ir atsakomybë up atidumà aplinkai ir valymà.

APLINKOS ATSTATYMAS

Gynybos Aplinkos Restauracijos Programa (GARP), ákurta 1984m., yra iðsami programa, kuri ávardija ir valo pavojingø atliekø vietas GM árenginiuose ir praeityje gynybai naudotose nuosavybëse.

11. KAS YRA ATIDA APLINKAI IR DOKUMENTACIJA?

Nacionalinės Aplinkos Politikos Aktas (NAPA) reikalauja iš federalinių agentūrų būti atidpomioms aplinkai, kai yra siūlomi, ási pareigojami, finansuojami projektai, operacijos arba veiksai. NAPA nustato procesà visuomenės komentarams surinkti ir dokumentuoti atidumà aplinkai, priimant sprendimus. Siūlomoms veiklos būdas ir mastas, visuomenės susirūpinimas, o taip pat egzistuojantys arba potencialūs aplinkos poveikiai -visa tai átaškoja atidumo apimtá, būtina NAPA. AR 200-2 yra armijos nuostatai, kurie priklauso NAPA analizei.

12, 13 KAS TURI BÛTI ATLIKTA MANO ÁRENGINI UOSE ?

Jūs esate raktas stipriai, aktyviai aplinkos programai jūsų árenginiuose.

KAIP AÐ GALIU IÐVYSTYTI STIPRIÀ APLINKOS PROGRAMÀ?

Susitikite su savo aplinkos vadybos būriu, kuris gali būti sudarytas iš aplinkos koordinatoriaus, visuomenės reikalø inspektoriaus, legalaus

patarėjo, saugumo ir profesinės sveikatos vadovo, prevencinės medicinos inspektoriaus, resursø ir pėmėtvarkos vadovø. Tegul jie rezi umuoja jums apie aplinkos programà. Atitinkamai pabrėpkite aplinkos programos svarbà visuose darbuotojø sluoksniuose. Nepi ūrint to, j ūsø aplinkos programos vykdymas ir sėkmė reikalauja visi ūko atsi davimo visoje veikloje, ne tik aplinkos tarnyboje.

Remkite veiki antà Aplinkos Kokybės Kontrolės Komitetà (AKKK). Personaliai jame dalyvaukite ir kas mėnesà su ūaukite posėdà. Uptikrinkite, jog i ū kiekvieno didelio darbuotojø skyriaus atstovautø direktorius, taip pat atstovø i ū legalios, medicininės, saugumo, ūaudyklø vadybos, visuomenės reikalø, ūtabo tarnybos technikos, Gynybos Perpanaudojimo bei Marketingo ofiso nekilnojamo turto b ūrio vadovø dalyvavimà.

Susipažinkite su dabartinėmis armijos ir MACOM aplinkos reikalavimø versijomis.

Uptikrinkite, kad aplinkos reikalavimai b ūtø identifi kuoti ir perduoti á ávairias pagal bines organizacijas per MACOM ir kitas tinkamas ūakas. Susitinkite su nekilnojamo turto vadais ir reikalaukite jø paramos ir prisidėjimo prie ūios programos.

I ūvystykite gerus darbinius santykius su reguliavimo ir kitais atstovais i ū AAA, Jungtiniø Valstijø Puvø ir Gyv ūnijos Serviso, valstybinėmis ir vietinėmis agencijomis ar grupėmis.

PATEIKI TAS ATASKAITAS!

Rûpintis daugeliu reguliuojanèiø ir armijos ataskaitiniais nuostatais upima svarbià dalá, konstruojant jûsø árenginius aplinkos programà.

APLINKOS KOKYBËS KONTROLËS KOMITETAI:

Jeigu jûsø árenginys neturi formalus Aplinkos Kokybės Kontrolės Komiteto (AKKK), atkreipki dėmesá á sekanèius:

- AKKK suteikia galimybæ forumui adresuoti ir iðspræsti daugybæ aplinkos klausimø, kurie gali turëti átakos jûsø árenginiams.
- Reguliariai AKKK numatomi susitikimai, padës árenginius vadams ir darbuotojams daugi au supinoti apie árenginius veiklos poveiká aplinkai, o taip pat ir apie atidumo aplinkai poveiká árenginio operacijoje.

14. KAIP SUPINOTI, AR AÐ ATIDUS APLINKAI?

Jûs galite nustatyti jûsø atidumo aplinkai padëtá dviem bûdais: per formalià Reguliavimo Agentûros (tokià, kaip AAA ar valstybës agentûros) atliktà inspekcijà arba per Atidumo Aplinkai Atestacijos Sistemà.

REGULIUOJANËIOS INSPEKCIJOS

Valstijos ar federalinë reguliavimo agentûra gali áspëti apie jø ketinimà patikrinti jûsø árenginius. Taèiau reguliuojanèios agentûros legaliai gali patikrinti federalinius árenginius bet kada.

Po inspekcijos, reguliuojanėios agentūros, dąpni ausiai pateikia jums vadinamą iđėjimo bri fi ngà, kuris apibendrina jø pastebėjimus. Jūs taip pat turite gauti laiđkà, (dąpni ausiai po inspekcijos praėjus trims-đeđiems mėnesiams), nustatantà visas neatidumo aplinkai situacijas. Đis laiđkas, kuris dąpni ausiai referuojamas mums kaip PP arba Papeidimo Praneđimas, dokumentuoja jūsø atidumo aplinkai statusà, pagrástà inspekcija ir prađo jus atsakyti detaliu koreguojanėios veiklos planu.

AAAS PROGRAMA

Atidumo Aplinkai Atestacijos Sistema (AAAS) jums suteikia suvoki amà jūsø árenginiø atidumo aplinkai padėties "momentinæ nuotraukà". Programos tikslas yra pasiekti, iđlaikyti, planuoti ir programuoti đal tinius, ávesti koreguojanėius veiksmus ir stebėti, naudojantis atitinkamomis taisyklėmis, atidumà aplinkai.

Atidumo Aplinkai Atestacijos Adresatai:

- Oro spinduliavimo vadyba
- Kultūri niø iđtekl iø vadyba
- Kenksmingø medpi agø vadyba
- Kenksmingø atliekø vadyba
- Natūraliø iđtekl iø vadyba
- "Kitos" sri tys, tokios kaip Nacionalinis Aplinkos Politikos Aktas
- NAPA, aplinkos triukđmas, árenginiø restauravimo programa (ÁRP), Apisaugojimas Pri eđ Tarđà (APT), Ozonà Naudojantys Chemikalai (ONCh) ir Programø Vadyba

- Pesticidø vadyba
- Naftos (pibalo), aliejaus ir tepalo vadyba
- Kietøjø atliekø vadyba
- Sandėliavimo rezervuarø vadyba
- Toksi niø substancijø vadyba
- Nutekamo vandens vadyba
- Vandens kokybės vadyba (geriamasis vanduo)

Jūs ir jūsų darbuotojai turi aktyviai remti atestacijas ir tuos, kurie jas atlieka. Dalyvaukite pradiniamė bri fi nge, kiekvienos dienos gl austuose susirinkimuose ir gal utini amė bri fi nge. Būkite u ptikrinti, kad árenginiø darbuotojai perpi ūri gautus duomenis laiku ir padeda parinkti koreguoj anėi us veiksmus. Pagrindi nis koreguoj anėi ø veiksmø procesas gali būti administraci nės, kursinės (pol isinės), pasiruođimo, operaci nės ar procedūrinės krypties, projekto arba árangos orientacijos. Formalus finansavimo planas, þi nomas kaip Árenginiø Taisomosi os Veiklos Planas (ÁTVP) turi būti prieinamas ne vėliau, nei po ađtuoniø savai èiø po ECAR.

15. Kaip ađ gali u ágyvendi nti atidumà aplinkai ?

KETURI PATYS SVARBIAUSI VEIKSMAI, KURIAIS NAUDOJANTIS, GALITE PASIEKTI IR IĐLAI KYTI ATIDUMÀ APALINKAI YRA ÐIE:

- Demonstruokite jūsų susirūpi nimà dėl atidos aplinkai .

- Ákurki te ir aktyvi zuoki te aplinkos pasiruošimo programà.
- Ákurki te standartines veikimo procedûras, kurios ákorporuotø atidumà aplinkai.
- Ákurki te vidi ni us kovos mechani zmus.

16, 17.

KAI P ELGTIS SU VI SUOMENËS ÁSI JUNGIMU?

Atrodo, jog terminai "ryðys su vi suomene" ir "vi suomenës ásijungimas" gali pakeisti vienas kità, taèi au tai p nëra.

Ryðys su vi suomene yra planingos pastangos átakoti vieðjà nuomonæ per socialiai atsakingus upsiëmimus, kuriø pagrindas yra abi pusè sèkminga komuni kaci ja.

Vi suomenës ásijungimas yra planingos pastangos átraukti gyventojus á sprendimø procesà, apsisaugant ar sprendþiant gyventojø konfliktus per abi pusæ komuni kaci jà. Vi suomenës ásijungimo á árenginiø aplinkos programà svarba negali bûti per maþai pabrèpta. Dauguma árenginiø yra patyræ karèi à pamokà, kai jie buvo negatyviai atspindëti þini asklai doje, kai gyventojai sukëlë kongresiná susidomëjimà, prieði ðkà vi suomenës reakcij à-vi sus neadekvataus vi suomenës ásijungimo atspindþius. Negatyvus atspindys þini asklai doje, þikti politiniai atstovai ir prieði ðka vi suomenës reakcija yra nemalonûs, bet tai nëra pagrindinës prieþastys, kodël armija aktyviai siekia vi suomenës ásijungimo. Ðios prieþastys yra sekanèios:

TAI YRA BÛTINA, UPDUOTIES ÁVYKDYMUI

Ar aplinkos klausimas yra dėl kenksmingo atliekų sandėliavimo, ar dėl kareivinių kompleksų statymo, tikslas yra užbaigti pradėtą darbą. Visuomenės reakcija yra sustabdys daug projektų, darant politinį spaudimą arba per teismus.

TAI YRA ÁSTATYMAS

Vos ne kiekvienas aplinkos ástatymas reikalauja visuomenės ásiūnimo. Kai kurie reikalaujami yra ekstensyvesni, nei kiti, grindžiant tuo, ar aplinkos procesas buvo priimtas minėtai situacijai ar operacijai.

REGULIUOJANTYS REIKALAVIMAI

Keturios pagrindinės aplinkos teisės ir reguliavimo sritys reikalauja jūsų árenginius būti sponsoriumi arba dalyvauti visuomenės ásiūnimo pastangose.

NACIONALINĖS APLINKOS POLITIKOS AKTAS (NAPA)

Visuomenės stebėjimo ir komentarų periodas yra būtinas prieš pradėdant tásti veiklą, kuri gali turėti poveiká aplinkai, išskyrus kai kuriá pasiūlytà veiklą, kuri galbūt tenkina specifiškai apibrėptus išskirtinius reikavimus.

APLINKOS TRIUKĖMAS

Aplinkos triukėmas yra viena iš aplinkos sričių, dėl kurių praktiškai bet kuris gyventojas gali konkrečiai išreikšti skundą. Á ásiūnimą áeina atsakymai á skundus, ásiūnimas á vietinæ

planavimo tarybà ir santykiø su visuomene pastangos, stengiantis iðsiaiðkinti jûsø misijos bûtinumą, o taip pat jûsø veiksmi, mapinant triukðmo poveikà.

APLINKOS RESTAURACIJA (ATSTATYMAS)

Á Gynybos Aplinkos Atstatymo Programà (GAAP) áeina valymo iðtyrimas ir upsiëmimai, o taip pat sàveika su visuomene per Restauracijos (Atstatymo) Patarimø Tarybas, o kartais per formalius susitikimus.

NAUJI IR MODIFIKUOTI LEIDIMAI

Leidimai yra bûtini, atsiþvelgiant á Ðvaraus Vandens Ástatymà (dël árenginiø naudoto vandens nulaidymo traktavimo), á Saugaus Geriamojo Vandens Ástatymà (dël árenginiø vandens traktavimo), á Ðvaraus Oro Ástatymà (dël oro spinduliavimo ðaltiniø), á Resursø Konservavimo ir Atstatymo Ástatymà (kai kuriø kiëtøjø ir kenksmingøjø atliekø operacijas); kiti Ástatymai daugumoje reikalauja susitikimø su visuomene arba iðklausymo, kaip reguliavimo leidimo patvirtinamojo proceso dalies.

VI SUOMENË

Daugumoje gyventojai ásijungia á aplinkos klausymus, kai jie jauèiasi nepriimti á sprendimø priëmimo procesà. Projektai iðvengia updel simo, kai gyventojams aplinkos procese yra pasiûloma kapkokià vieta nuo pat pradþiø. Galimybë dalyvauti turi bûti suteikta suinteresuotoms grupëms ir kitiems ásipareigojusiems asmenims. Nepalanki visuomenës reakcija suvarþo techninius iðteklius ir ekspertizæ, kurie turëtø bûti skirti upduoties ávykdymui.

APDOVANOJIMŲ PROGRAMOS

Aplinkos apdovanojimai suteikia didelę galimybę pripažinti sunkų juos atsidavusių aplinkos darbuotojų darbą. Jie taip pat atgalina jus parodyti vietinei visuomenei ir reguliuojančiai bendruomenei, juos pasiryžimà aplinkosaugos meistriškumui.

PATARIMAI KAIP DIRBI SU BENDRUOMENE:

- Suprasti, jog aplinka priklauso kiekvienam.
- Pinti skirtumą tarp "Ryðio su visuomene" ir "Visuomenės ásiþungi mo".
- Pinti, jog eilinis civilis gyventojas nepasitiki valdþios atstovavimu ðiuo klausimu, todėl atvirumas ir teisingumas yra lemtingi.
- Nepriimti kritikos personaliai.
- Ákurti kontaktus su ekspertu (pageidautina Visuomenės Reikalø Ofise).
- Priimti komentarus, netgi ið potencialiø oponentø.
- Dëki pastangas dël objektyvios ir tikslios, bet nebûtinai pozityvios þiniasklaidos.
- Niekada neatrinkinëti informacijos arba "neiðkraiþki" tiesos.
- Turëti paruoðtà dabartiniø faktø kartotekà ir "klausimø-atsakymø" dokumentus.
- Pateikti bet kokià reikalaujama informacijà kaip ámanoma greièiau.
- Nebijoti pasakyti: "Að nepinau" ir pasiruoðti iðkoti atsakymø.
- Siûlyti þrifingus, apsilankymo vietoje vizitus ir turus po juos árengimus.

- Publikuoti vietinius ir išorinius aplinkos apdovanojimus, meistriškumo pripažinimai, bei informuoti apie tai visuomenæ.

18.

KÅ GALVOJATE APIE PASIRUOÐIMÀ?

Ar 200-1 reikalauja, jog árenginiø personalas bûtø pasiruoðæs atlikti savo darbus su atsakomybe aplinkai, jog jie bûtø paruoðti taip, kaip to reikalauja legalûs nuostatai, o taip pat paruoðti tinkamai reaguoti aplinkos pavojaus atveju. Jûs taip pat privalote uptikrinti, jog pasiruoðimas ir papymëjimø áraðai bûtø vedami atsiþvelgiant á ástatymus ir nuostatus.

Kai kuris paruoðimas yra speciðiškai reikalaujamas Ástatymø. Resursø Konservacijos ir Atstatymo Ástatymas (RKAÁ), Profesinio Saugumo ir Sveikatos Ástatymas (PSSÁ) ir kiti ástatymai apibûdina pasiruoðimo reikalavimus kai kuriems jûsø darbuotojams.

Dauguma nuostatø, á kuriuos áeina speciðiniai pasiruoðimo reikalavimai, tuo paèiu reikalauja pastovaus ar pakartotino pasiruoðimo. Kartais yra bûtini tikslûs pasiruoðimo planai ir dokumentai.

Jûsø vadovaujantis personalas ir komandø vadai turi þinoti, kur jie gali kreiptis dėl pagalbos, vadovaujant operacijoms, derinant su taikomais aplinkos ástatymais ir nuostatomis.

Atidumo aplinkai karininkai turėtø gauti jø pirmiñ atidumo aplinkai informacijà ið árenginiø aplinkos koordinatoriaus ir jo (ar jos) darbuotojø. Árenginiø programa "Mokyki mokytojà" ir kitos galimybës yra prieinamos jums padëti, suteikiant pasi ruoðimà jûsø atidumo aplinkai karininkams.

19-22.

ÁSTATYMØ LEIDPIAMOJO ORGANO APÞVALGA

Aplinkos nuostatai veikia ið esmës kiekvienà árenginio operacijà. Vadai yra atsakingi up uþtikrinimà, jog sprendimø priëmi mo procese poveikis aplinkai yra apgalvojamas.

Federaliniai aplinkos ástatymai yra implementuoti ni per nuostatus, dapnu atveju iðplatintus per Amerikos Aplinkosaugos Agentûrà (AAA) ir kitas agentûras: Amerikos Þuvø ir Gyvûnø Tarnybà (APGT) ir Istorinës Apsaugos Patarimø Tarybà (IAPT), pagarbiai reguliuojanèias pavojingø gyvûnø rûðis ir istorinius bei archeologinius ðaltnius. Gynybos Ministerijos (GM) ir Armijos Nuostatai implementuoja (áveda) daug federaliniø aplinkos nuostatø, daugumoje komandø ir árenginiø lygiø.

ÁSTATYMAI , KURI UOS JÛS PRIVALOTE ÞI NOTI

Daugelis federalinių aplinkos nuostatų yra išplatinti, atsakant á Kongreso priimtus Ástatymus. Á principinius aplinkos ástatymus, kurie buvo priimti per praėjusius dvidešimt metų, áeina:

VI SUOMENĖS TEISĖ

Ðvaraus Oro Ástatymas (ÐOÁ) pateikia reikalavimus, apsi saugant ar kontroliuojant oro tarðà ið nejudamø ir mobiliø ðaltiniø; á tai áeina: oro toksidkumo kontrolė, rūgðties lietus ir Chloro Floro karbolis (ChFK) bei halonas.

Federacinis Ástatymas dėl Insektidø, Grybeliø ir Graupi kø (FÁIGG) reikalauja pesticidø produktams turėti leidimus arba registracijà, o taip pat reikalauja pesticidø naudojimo tinkamos vadybos, sandėliavimo ir panai kinimo.

Saugaus Geriamojo Vandens Ástatymas (SGVÁ) reguliuoja geriamojo vandens kokybæ dėl uþtarðø, kuri gali pakenkti þmogaus sveikatai ir negatyviai paveikti estetinë geriamojo vandens kokybæ.

Esanèiø Iðnykimo Pavojuje Gyvûnø Rûðiø Ástatymas (EIPGRÁ) reikalauja, kad federacinio agentûrø veiksmi nestatytø á pavojø grėsmingø ir pavojingø gyvûnø rûðiø egzistencijos, o taip pat kritiðkai kenktø ðiø gyvûnø buveinėms.

Nacionalinis Istorinës Apsaugos Ástatymas (NIAÁ) reikalauja, kad federacinës agentûros apgalvotø savo veiklos (tokios, kaip: statybos, nuoma ar þemës transakcijos) poveiká kultûriniø ir istoriniø resursø vietoje. NIAÁ 110 skirsnis reikalauja, kad federacinës agentûros iðvystytø programà lokalizuoti, identifi kuoti ir ávertinti istorines nuosavybes federacinëse þemëse ir ávardinti

anksèi au mi nèt as vi et as Naci onal i ni am I stori ni ø
Vi etovi ø Sàrađui .

Archeol ogi ni ø Resursø Apsaugos Ástatymas (ARÁ)
rei kal auja, kad ki ekvi enas, ti ri anti s
archeol ogi ni us ðal ti ni us federal in èse þem èse,
tur ètø lei di m à. Árengi ni ø ti es ès pri evartos
personal as turi b ūti informuotas apie
archeol ogi ni us ðal ti ni us, kuri e yra rei kal ingi
globos ir tokios vi etos turi b ūti reguli ari ai
ti kri namos.

Vi eti ni ø Ameriki eèi ø Kapø Apsaugos ir Repatri acijos
Ástatymas (VAKARÁ) rei kal auja, kad federal in ès
agent ūros rezi umuotø ir inventori zuotø ki ekvi enà
archeol ogi n è kolekcij à, kuri à gali sudaryti kai
kuri e kul t ūri ni ai daly kai ir þmoni ø pal ai kai .
VAKARÁ taip pat rei kal auja, kad informacija b ūtø
perduota á kul t ūri ni ai nustatyta bei federal ini ai
pri papintas Vi eti ni ø Ameriki eèi ø gentis, Vi eti ni us
Al i askos kai mus ir korporacijas bei Vi eti nes Havaj ø
organi zacijas; greitas atsakymas, d èl prađymo
sugr àþinti VAKARÁ medþi ag à i ð anks èi au mi n ètø
grupi ø ir konsultacij à su ði omi s grup èmi s, pri eð
þmoni ø pal ai kø ar kul t ūri ni ø daly kø i ðkasi m à.
Atradus þmoni ø pal ai kus ar kul t ūri ni us daly kus 30
di enø pri val oma sustabdyti veikl à ir praneðti
numatyta i Vi eti ni ø Ameriki eèi ø grupei .

Amerikos Ind ènø Rel i gi n ès Lai sv ès Ástatymas (AIRLÁ)
ákuri a poli ti k à, apsaugan èi à vi eti ni ø ameriki eèi ø
rel i gi nes praktikas ir lei dþian èi à pri eiti pri e
ðventø vi etø, esan èi ø federal in èse þem èse.

“Si kes” Ástatymas rei kal auja, kad kari n ès tarnybos
tvarkyti j ø þem èje esan èi us nat ūrali us i ðtekl i us,
taip pat rei kal auja, kad kari n ès tarnybos ávykdytø
nat ūrali ø i ðtekl i ø konservavimo program à, paruoðtø
ir ávestø integruot à Nat ūrali ø I ðtekl i ø Vadybos

planà, kuris yra koordinuojamas su Amerikos Puvø ir Gyvūnijos tarnyba bei valstybes gyvūnijos agentūromis ir suteiktø visuomenei priėjimà prie iðtekliø. Tai taip pat autorizuoja kooperatyvinius susitarimus dël natūraliø iðtekliø vadybos.

Ðvaraus Vandens Ástatymas (ÐVÁ) reguliuoja nutekamojo vandens iðleidimà ið bet kokios iðtakos punkto, áskaitant gamybinius árengimus ir neðvaraus nutekamojo vandens valymo árengimus, reikalauja atsisakymo ir iðvalymo alyvai ir kitoms kenksmingoms medþiagoms iðsiliejus á vandens keliaà (vandentiekis), o taip pat apsaugo vandens kelius (vandentiekis).

Vi sapusiðkos Reakcijos Aplinkai, Kompensacijos ir Atsakomybës Ástatymas (VRAKAA) taip pat þinomas, kaip "superfondo" ástatymas, vadovaujama pavojingø atliekø iðmetimo vietø valymui. Tuo paèiu, jis priverèia asmenis (áskaitant biþnius ir federalinius árenginius), bûti atsakingais dël pavojingø medþiagø iðmetimo ir jø iðvalymo, o taip pat dël atstatymo kainø. Pataisos padarytos, atsipvelgiant á Superfondo Pataisos Perautorizuotà Ástatymà (SPPÁ); Kritiðkos Padëties Planavimas ir Bendruomenës Teisës Þinoti Ástatymas (KPPBTÞ) yra dalis SPPÁ III dokumento.

Iðtekliø Konservacija ir Atstatymo Ástatymas (IKAA) nustato pagrindines kryptis ir standartus dël pavojingø atliekø susidarymo, transportavimo, traktavimo, sandëliavimo ir panaikinimo.

Toksi niø Medþiagø Kontrolës Ástatymas (TMKÁ) be kitø, reguliuoja polichloruotà bifenalà (PChB), chloro Fluoro karbolà (ChFK) ir asbestà. Taip pat reikalauja cheminiø medþiagø, patenkanèiø á aplinkà, iðbandymo, bei reguliuoja iðmetimà, kai jis bûtinasis.

Triukdmo Kontrolës Ástatymas ákuri a nacionalinæ politikà paremti aplinkai be triukdmo, statanëio á pavojø sveikatà ir gerovæ, o taip pat reguliuoja triukdmo skleidimà ið tokiø komerciniø produktø, kaip transportas ir statybos priemonës.

VADOVAUJANËIOS DIREKTYVOS

11990 Vadovaujanti s Ástatymas

“Ðlapiø vietø protekci ja” padrasi na árenginiø vadus vadovauti taip, kad bûtø sumapi nta destrukcija, praradimas ar degradacija ðlapiø vietø, kad bûtø iðsaugotos ir nepakeistos natûralios naudingos ðlapiø vietø savybës. Pagal Ástatymà, árenginiø, esanëio ðlapiose vietose, vadai turi stengtis, kad ðiose vietose iðliktø gryna ðlapiø vietø vertë ir funkcijos.

12088 Vadovaujanti s Ástatymas

“Federacini s Paklusimas Tarðos Kontrolës Standartams” yra kritin is ryðys tarp federaliniø aplinkos nuostatø ir federaliniø árengimø. Ásakymas liepia, jog federacini ai árengimai kontroliuotø ir stebëtø tarðà, atsiþvelgdami á federalinius nuostatus.

12114 Vadovaujanti s Ástatymas

Adresuoja pagri ndiniø federaliniø veiksmø upsi enyje sukel tà poveikà aplinkai. Ásakymas nustato federalinëms agentûroms vidines procedûras, apsvartant reikõmingà jø veiksmø poveikà aplinkai up Jungtiniø Valstijø ribø. Valstybës Departamentas koordinauoja visas sàveikas tarp federaciniø agentûrø ir upsi enio vyriausybiø. Ðios programos

tikslas yra pateikti informaciją tiems, kurie priima sprendimus, padidinti suvokimą ir susidomėjimą dėl rūpesių aplinka ir padrąsinti aplinkos bendradarbiavimui su užsienio tautomis.

12856 Vadovaujantis Ástatymas

“Federalinis Atidumas Aplinkai su Teise Þinoti Ástatymas ir Tarðos Sustabdymo Reikalavimai” yra sukurti padėti árenginiø vadams ir kitiems federaliniø árengimø vadovams suprasti ir sumáinti kenksmingø medþiagø panaudojimà jø árenginiuose. Ásakas reikalauja, kad federaliniai árenginiai paklustø praneðtiems reikalavimams ið Kritisðkos Padeties Planavimo ir Bendruomenës Teisës Þinoti Akto; paruoðtø raðiðkus Tarðos Sustabdymo Planus, nuo 1994m. iki 1999m. 50% sumáintø iðmetamø toksiniø chemikalø, o taip pat techniðuose dokumentuose atrastø ir eliminuotø kenksmingø medþiagø reikalingumà. Ásakas taip pat reikalauja, kad federalinës agentūros iki 1995m. pabaigos iðvystytø tarðos sustabdymo strategijas.

12898 Vadovaujantis Ástatymas

1994m. vasario 11d. “Federacinë veikla adresuota aplinkos teisingumui mapumø gyventojams ir gyventojams, su mapomis pajamomis.”

13007 Vadovaujantis Ástatymas

“Indenø Ðventos Vietos” reikalauja árengimø vadus praktiðkai suteikti priejimà prie ðventø vietø indenø gentims ir vengti prieðiðkai paveikti fizinë ðiø vietø nelieèiamybæ.”

Prezidentinis Memorandumas

“Vyri ausybė-vyri ausybei santykiuose” kreipia vadovaujanėiø ministerijø vadovus ir agentūras veikti per Vyri ausybė-vyri ausybei ryđius su federaliniais pripaįintomis genėiø vyri ausybėmis ir konsultotis su genėiø vyri ausybėmis kiek praktiđkai ámanoma plaėiau, prieđimantis veiksmø, kurie paveiks federaliniais pripaįintas genėiø vyri ausybes.

VALSTIJOS NUOSTATAI

Kiekviena valstija turi savo reguliuojanėià organizacijà, esanėià atsakinga up iđvystymà ir ávedimà aplinkos nuostatø, kur federalinė aukđėiausia nelieėiamybė yra atmesta, valstijos ástatymai ir jos implementuojantys nuostatai turi bŭti taikomos federaliniams árenginiams. Kai AAA patvirtina valstijos programà, valstija turi “pirmenybæ” dël ypatingos programos.

ARMIJOS NUOSTATAI

Armija iđvystė aplinkos nuostatas, kurios nurodo politikà, atsakus ir procedūras, paremti tvarkymàsi, apsaugoti armijos pasiruođimà ir pagerinti gyvenimo kokybæ. Nors daugelis iđđiø nuostatø yra panađūs á AAA nuostatus, keletas reikalavimø yra labiau grieptesni, nei esantys AAA.

23.

KOKIOS YRA MANO PAREIGOS?

Netinkama aplinkos vadyba priveda prie potencialiø civiliniø ir kriminaliniø nuobaudø. Jūs turite bŭti susipaįinæs su ástatymais, nes vadai galiausiai yra atsakingi up atidà aplinkai.

Maksimalios baudos ávai ruoja pagal statutà, taėiau á tai áeina pinigines pabaudas nuo \$10,000 iki

\$25,000 up dienos laikotarpiu papeidimà ir ákalinimas nuo vieneriø iki penkiolikos metø. Atsiþvelgiant á kai kurias aplinkybes, árenginiai ir personalas gali patirti priverstinis veiksmus valstybës teismuose dėl valstybës aplinkosaugos ástatymø papeidimø. Civilinës prievartos veiksmai taip pat galimi; civilinës prievartos veiksmai gali paveikti jûsø árenginiø visuomeniná ávaiždà ir biudþetà.

Jûsø, kaip vado, tiesioginis dalyvavimas aplinkos statuto papeidime yra tik teorinë galimybë, kuri ágalintø patraukti jus á teisminë atsakomybæ federaliniame ar valstijos teisme. Taèiau delsiant aplinkos papeidimo taisyrà, jûs taip pat galite būti patrauktas á teisminë atsakomybæ, netgi be jûsø tiesioginio dalyvavimo. Jei visgi teisës papeidimai pasitaikë, tuoj pat informuokite atitinkamà reguliuojanèià valdþià ir ásijunkite á geros valios pastangas pasiekti atidumà aplinkai.

24-26.

Kaip að galiu pasiruoðti aplinkos reguliavimo inspekcijai?

Atsiþvelgiant á tai, jog reguliuotojai dažnai neduoda ar duoda trumpà áspëjimà apie inspekcijà, jûsø árenginys turi būti tam pasiruoðæs visà laikà. Ðtai keli kriterijai, padëti jûsø árenginiui pasiruoðti reguliuojanèiai atidos palinkai inspekcijai.

Kiekvienos dienos pasiruoðimas

- Pasi ruoðimas reguliavimui ir su tuo susijæ dokumentai yra dabniausiai pirmos tikrinamos vietos. Dokumentai turi bûti nepasenæ, o atitinkami darbuotojai pasiruoðæ (taigi, á ðios sritis turi bûti atkreiptas dëmesys ir ásigilinimas).
- Aplinkos Atidos Atestacijos Sistema (AAAS) nurodo reguliavimo skirtumus ir taisomus veiksmus, siûlo potencialias priemones ir pateikia ðioms priemonëms pini ginio iðlaidø apskaièi avimà. Atestacijos yra vykdomos kiekvienais metais ir turi bûti nepasenæ.
- Reguluotojai visada sugrápta atgal ir patikrina buvusias papeidėjus ir papeidimus, nusprendpi ant ar jie progresuoja ar paklusta aplinkosaugai. Sistema turi bûti paruoðta, kad surastø ir atskai tytø up pataisomuosius veiksmus dël buvusios neatidos aplinkai.
- Aplinkos ofisas turi atlikti vidinius "darbuotoj ø atestavimo" vizitus, mapi ausiai kartà per metus, ar, pateikti toki à vidinæ inspekcijà, esant pareikalavimui. Kaip dalis AAAS, árenginiai turi atlikti "vidinæ atestacijà", kuri ávertintø operacijos atlikimà, atsiþvelgi ant á federacinius ir valstybinius aplinkos reguliavimo reikalavimus. Kiekviena vidinë atestacija turi pateikti Árenginio Koreguojanèi ø Veismø Planà (ÁKVP), iðvardinantá koreguojanèius veiksmus, kuri ø buvo imtasi dël bet kurio reguliavimo stokos vietoje.
- Ákurkite "aplinkos kontaktø taðkus" visi ems árengini ø upsi èmimams-upbai gi ant dal ini ø lygi u. Ðie "aplinkos kontaktø taðkai" turi bûti paruoðti taip, kad vienodai galëtø adresuoti j ø upsi èmimø paklusimo aplinkai klausimus, o taip pat jie turëtø iðvystyti gerus darbo santykius su árengini ø aplinkos ofisu.

- Árengi ni ø Aplinkos Kokybës Kontrolës Komitetas (ÁAKKK) turi susitikinèti reguliariai ir dapnai. Ðie susitikimai turi bûti gerai lankomi.
- Naudokite árengi ni ø komunikacijos priemones, stiprinti aplinkos ási sàmoninimà ir etikà. Televizija, radijas, laikraðèiai ir kitos þiniasklaidos priemonës, gali bûti panaudotos, kartu su vado politikos laikais ar formuluoþemis apie atidumà aplinkai, valdymà ir gyvenimo kokybæ.
- Apsvarstykite dël árengi ni ø reguliuotojo iðleidimo, kuris adresuotø vi sus gimini ngus aplinkos programoms klausimus, specifiðkai pabrèpiant árengi ni ø aplinkosaugos unikumà.

Uptikrinti, jog lieèiantys klausimà dokumentai ir bylos, inspekcijos bûriui bûtø prieinami ir lengvai pasiekiami. Áraðai ir bylos turi bûti aiðkûs ir paruoðti perþurai.

Iðvystykite áraðø ir bylø indeksus ir sutvarkykite chronologiðkai turinà. Buvusiø inspekcijø raportø kopijos turi bûti paruoðtos ir prieinamos.

ORGANIZUOJANTIS PRIED REGULIAVIMO INSPEKCIJAS

Nepiûrint to, ar jie praneð apie inspekcijà, ar ne, reguliuotojai turi galià vadovauti atidos aplinkai inspekcijoms GM árengimuose. Ðtai kai kurios rekomendacijos kaip elgtis su aplinkos atidos reguliavimo inspekcija:

- Jei turite laiko, iðleiskite reguliavimo inspekcijai "Praneðimo laikà", pasiraðytà árengi ni ø vado:
- Áeina vado leidimas visiðkai kooperacijai ir atviras atsakas inspekcijos bûriui.

- Identifikuojamas, kada, kur ir kaip.
- Yra išplatinamas kiek ámanoma greičiau, prieš pradedant reguliavimo inspekcijai ir átraukia tinkamus dvejopus veiksmus: tiesiogiai ir netiesiogiai susijusius su aplinkos operacijomis.
- Duoda nurodymus apie galimą inspekcijos átakà (tokius, kaip NOV, piniGINës pabaudos ir viëðumas).
- Tvarkyti ir išlaikyti nepriekaiðtingus aplinkos protokolus ir bylas.

Atkreipti dëmesá á:

- Kenksmingø atliekø vadybà
- Planus/SOPs
- Išsiliejimø planus/SOPs
- Atliekø analizës planus/SOP
- Uþdarymo planus
- Manifestus
- Savaitines inspekcijas
- Pasiuøðimo dokumentus ir planus
- Atliekø vadybos kontraktus
- Apsaugos ir saugumo planus
- Bëmës disponavimo apribojimo formas
- Leidimus ir leidimø praðymus
- Integruotus natûraliø iðtekliø planus
- Integruotus parazitø vadybos planus
- Integruotus kultûriniø iðtekliø planus
- Valstybës ir vietinius dokumentacijos laikymo reikalavimus

Papraðyti, reguliuotojø ar jûsø ákurto atstovo trumpo praneðimo, prieš áeinant á árenginius. Legalûs atstovai (LA) privalo dalyvauti.

PALYDA REGULIUOTOJAMS PADĖS:

Inspektoriai suranda veiclà, kuri bus tikrinama.

Inspektoriai kontaktuoja upsiëmi mø aplinkos POC.

Gauki atsakymus á inspektoriø klausimus, kurie yra neatsakyti per árangos inspekcijà vietoje.

Uptikrinki, kad pozityvi árengimø padëtis bûtø pasiëkta chronologizuojant aplinkos sëkmës pasakojimus, patikrintuose árenginiuose. Kaip ámanoma grieëiau ðios komandos turi bûti áspëtos apie laikà ir ápengimo vietà. Greitas áspëjimas padës tinkamiems POC atsakyti á klausimus, kurie palikti be atsakymo, tipiðkai veda á neatidumo aplinkai suradimà.

Aplinkos ofiso darbuotojai turi lydëti reguliuotojus visos inspekcijos metu. Pasiirinkite palydovus, atsiþvelgiant á jø þinias apie inspektuojamà veiclà ir aplinkos nuostatø svarbumà, tuo paèiu atsiþvelgiant á jø bendravimo "veidas á veidà" sugebëjimà.

27, 28.

ISPEKCIJOS SRITYS, TURI NËIOS DIDELÆ TIKIMYBÆ NUOSTATØ I ÐTYRIMUI

Ádiegus Federaliniø Árengimø Atidos Ástatymà, valstybës ir federaliniai reguliuotojai gali tikrinti árenginius kiekvienais metais. Didëjant skaiëiui finansiniø pabaudø apmokestinimo prieð federalinius árenginius dėl neatidumo aplinkai, yra svarbu perþiurëti atidumo aplinkai ávertinimo tikrinimo sàraðus. Jeigu árenginiai

adresuoja ūiuos klausimus tinkamai tikrinimo sàraðuose ir ruoðia veiksà atitinkanèiai, jie turètø praeiti inspekcijà lengvai.

Á pateiktà tikrinimo sàraðø pavyzdá áeina tik RKAA klausimai. Jūs turite turėti tikrinimo sàraðus, kurie identifi kuotø visø aplinkos nuostatø potencialius didelius papeidimus, á kuriuos áeina: oras, vanduo, apsi saugojimas prieð tarðà bei natûralûs ir kultûriniai iðtekliai. Jie gali bûti iðvystyti per Aplinkos Atidos Atestacijos Sistemà (AAAS) ir buvusiø reguliavimo inspekcijø patikrinimo ataskaitas.

SRI TYS, TURINÈIOS DIDELÁ TIKIMYBÆ NUOSTATØ IÐTYRIMUI, VADOVAUJANT RKAA

1. Ar árengimai gavo JAV Aplinkos Apsaugos Agentûros (AAA) Identifikacijos Numerá?
2. Ar gamintojas nustatè, kad kai kurios atliekos yra pavojingos atliekos?
3. Ar gamintojas praneðè AAA apie jø veiksmus dël atliekø?
4. Ar konteineriai yra papymèti podpais "pavojingos medþiagos", ar kitais podpais, kurie ávardintø konteineriuose esantá turiná?
5. Ar konteineriai, saugantys pavojingas atliekas, yra gerame stovyje ir saugûs naudojimui?
6. Ar konteineriuose esantis turinys suderinas su konteineriu, t.y. rûgðtis metaliniame cilindre?
7. Ar konteineriuose esantis turinys yra uþdarytas, iðskyrus, kai atliekos papildomos ar iðimamos?
8. Ar su konteineriais elgi amasi taip, kad bûtø iðvengta sugadinimo, prakiurimo, iðtekèjimo?
9. Ar ant konteineriø yra papymèta data, kai buvo pradèta kaupti?
10. Ar pavojingos atliekos sandèliuojamos vietoje, ilgiau nei 90 dienø? (Tik gamintojo statusas.)

11. Ar gamintojas, akumuliuojantis daugiau nei 55 galonus pavojingø atliekø ar vienà kvortà ið tikrøjø pavojingø medpiagø konteineriuose, yra gamintojai ar esantys prie ribos?
12. Ar laivo krovinio sàraðai paruoðti kiekvienai siuntai pavojingø atliekø, kurios yra iðsiunèiamos: vieta transportacijai, taisymui ar sandèliavimui?
13. Ar árangos personalas sèkmingai upbai gè reikiama pasiruoðimà?
14. Ar konteineriø saugojimo vietos buvo patikrintos reikiamais intervalais?
15. Ar konteineriai, turintys upsideganèiø ar radioaktyviø atliekø saugojami maþiausiai 15 metrø nuo árengimø nuosavybës ribos?
16. Ar savininkas arba árangos operatorius iðvystè bûdà, kaip kontroliuoti ávapiavimà ar patekimà á árengimus, kur atliekos yra laikomos?
17. Ar árengimai yra tvarkomi, stengiantis minimalizuoti gaisro, sprogiðmo, pavojingø atliekø ar kitø kenksmingø sudedamøjø daliø iðleidimo galimybes?
18. Ar pakankamas erdvës tarpas yra iðlaikomas, kuris leidþia netrukdomà judèjimà personalui, gaisro apsaugos árangai; iðsiliejimo kontrolës árangai ir dezinfekavimo árangai?
19. Ar árengimai turi kritiðkos padèties pasiruoðimo ir nenumatytø atvejø planà?
20. Ar personalas turi tiesioginá prièjimà prie vidinës signalizacijos ar kritiðkos padèties komunikacijos schemas?
21. Ar visi dokumentai, áskaitant planus, yra paruoðti inspekcijai priimtini laikotarpiu?

29.

1969 m. NACIONALINĖS APLINKOS POLITIKOS ÁSTATYMAS

1969m. Nacionalinės Aplinkos Politikos Ástatymas (NAPA) paveikė faktiškai kiekvieną pasiūlytą veiksmą árenginiuose. 200-2 Armijos Nuostatas "Armijos veiksmø poveikis aplinkai" yra armijos NAPA nuostatø ágyvendinimas.

Kiekvienas armijos veiksmas gali būti NAPA reikalavimø objektas; á tai áeina: pasiruoðimas, ginklø sistemos patikrinimas, operacijos ar persikélimas, statybos ar sugriovimas ir misijos perkélimas.

KAS TAI YRA?

NAPA yra mūsų nacionalinis statutus dėl aplinkos apsaugos. Á tai áeina "priverðianèiø veiksmø nutarimai", kurie reikalauja ið federaliniø agentūrø apgalvoti jø veiksmø poveiká aplinkai, prieð tai, kai ðie veiksmai yra ágyvendinti, reikalauja dokumentuoti ðiuos svarstymus ir átraukti visuomenæ á planavimo procesà.

12114 Vadovaujantis Ástatymas numato atidos procedûras federalinèms agentûroms, dėl daugumos federaliniø veiksmø poveikio aplinkai, up Jungtiniø Valstijø ribø.

ARMIJOS PROGRAMA

TIKSLAI ...

- Integruoti susirûpinimà aplinka á sprendimø priëmimo procesà.

- Derinti karinės misijos veiksmus su ekologiniu žeme ir natūraliųjų išteklių suderinamumu.
- Identifikuoti ir planuoti aplinkos reikalavimus, kurie bus naudotini misijos veikloje (tai padeda išvengti misijos updel simo).

VADAI TURĖTŪ...

- Stebėti pasiūlytus veiksmus ir užtikrinti, kad tinkama aplinkos dokumentacija yra paruošta.
- Apgalvoti poveikio aplinkai alternatyvas, prieš priimanč sprendimą.
- Užtikrinti atitinkama panaudotų priemonių sumą pinigais.
- Suteikti visuomenei ir suinteresuotoms agentūrom pakankamą galimybę dalyvauti planavimo procese ir aplinkos analizėje.

30, 31.

ORO SPINDULIAVIMO VADYBA

KAS TAI YRA?

Gera oro kokybė prisideda prie armijos pasiruošimo kokybės, suteikdama tiesioginę sveikatos ir ekonominę naudą kariuomenės ir civiliams gyventojams.

Kai kurie ypatingos svarbos nuostatai, daugiau nei bet kuris kitas Dvaraus Oro Akto (DOA) nuostata, susiduria su pasiruošimu. Privertimas vykdyti šiuos nuostatus apriboja dūmų/nešvarumų išleidimą. Dūmų/nešvarumų debesų yra sudaryti iš ypatingos materijos, matuojamos mažiau nei 2,5 mikrometrų aerodinamiškai diametru. Atsižvelgiant į didelę

susidarinėjimo apimtá, rûko naftos debesys gali sukelti kai kuriuos svarbiø standartø papeidimus.

Vadai gali ákurti programą, tokias kaip tarðos sustabdymas ir automatizuotos þiniø surinkimo sistemos, kurios sumapins jø árenginiø Ðvaraus Oro Akto atidos iðlaidas. Ðie nauji procesai ir medþiagos grąpins iðlaidas mapinant medþiagas, taupant energiją, o taip pat sumapins atliekø iðmetimo ir atidos aplinkai iðlaidas.

Ðvaraus Oro Aktas reikalauja árenginius kontroliuoti, valdyti, mapinti ir sekti jø oro spinduliavimo kieká. Pagerinta duomenø vadyba gali sumapinti ir atidumo aplinkai iðlaidas, ir aplinkos þinigines pabaudas, kuriomis apokestinti jûsø árenginiai. Neatitinkantys reikalavimø duomenø rinkiniai yra daugelio ÐOA Papeidimø Perspėjimo priepasèiø.

ARMIJOS PROGRAMA

TIKSLAI ...

- Ávardinti, inventoriizuoti ir stebėti oro tarðos spinduliavimà ir supanèio oro kontrolæ.
- Mapinti terðėjus iki reguliuojamo lygio, saugant sveikatà ir mapinant leidimø iðlaidas.
- Ávesti kenksmingø medþiagø vadybos sistemà.
- Ási gyti kontrolës árenginius, kurie atitiktø reguliavimo standartus.
- Uptikrinti, jog karinės árangos konstrukcija ir veikas sutinka su nuostatais.

VADAI PRIVALO...

- Patikrinti, ávardinti, stebėti ir laikyti nepasenusiu spinduliavimo ðaltiniø inventoriø.

- Gauti leidimus ir pateikti raportus dėl spinduliavimo ūal tini ū, kaip to reikalauja taisyklės.
- Dalyvauti oro tarūos reguliavimo vystymo procese.
- Ávesti maūø iūlai dū tarūos sustabdymo sistemas ir atimti dràsà institucijoms, kurios priėdinasi pokyėiams.
- Remki programas, ruoūianėias oro spinduliavimo vadybos darbuotojus.
- Vadovauki motorizuotū priemoni ū inspekcijoms ir iū laikymui, ūptikrinant paklusnumà reguliavimui.
- Ávesti tarūos sustabdymo priemones, kurios sumapi ntū atidos aplinkai pini gines iū laidas.
- Ūptikrinti, kad Pervepi mū ir Tiekimū Technikos Ministerija bei Viėdūj ū Darbū Ministerijos personalas rinktū medpi agū panaudojimo pini as, kuri ū reikalauja Dokumento V Leidimas.
- Patvirtinti, jog árengini ū aplinkos darbuotojai pino valstybės oro kokybės ir spinduliavimo nuostatus.
- Nedelsiant praneūti j ū MACOM, kai yra gautas Papeidimo Praneūimas (PP).

32.

ASBESTAS

KAS TAI YRA?

Asbestas yra natūrali ū mineral ū grupės vardas, kurie skyla á stiprius, plonus, atsparius karūei ui pluoūtus. Jie yra naudojami daugybėje formū ūiluminiams, akustiniams ir dekoratyviniams ti kslams, boilerio ir vamzdpi ū izoliacijai ir medpi agū bei árengimū gamyboje.

Kai asbestas suyra á mikroskopines skaidulas, jis tampa pavojingas sveikatai. Tai gali ávykti, kai medpiagos, á kurias áeina asbestas, iðyra. Iðiræs arba sutrupëjæs asbestas yra þinomas kaip "purusis" asbestas. Jau pasklidæ á atmosferà, asbesto skaidulos iðlieka pakibæ ore ilgà laiko tarpà, o kai yra ákvepiamos, gali lengvai apsigyventi kūno audiniuose. Asbesto skaidulos sukéia asbestozæ, chroniðkà plauèiø ligà, kurios metu progresuojanèiai vis sunkiau kvëpuoti ir mesofeliomà, krūtines ir vidaus organø vëpà. Kitø rûðiø vëpys yra virðkinamojo trakto ir plauèiø, taip pat asocijuojamas su susilietimu su asbestu.

ARMIJOS PROGRAMA

TIKSLAI ...

- Minimalizuoti iðsiskyrimà á aplinkà, taip pat mapinti profesiná ir atsitiktiná susilietimà.
- Netiekti ir nenaudoti asbesto ten, kur egzistuoja pakaitalai be asbesto.
- Elgtis, sandëliuoti, transportuoti ir sunaikinti asbestà, atitinkanèiai su reikalavimais.
- Iðvystyti ir iðlaikyti inventurizacijà visoms armijoje esanèioms asbesto struktūroms ir nustatyti potencialø susilietimà su þmonëmis.
- Ávesti programà, kuri minimalizuotø susilietimà tose vietose, kurios yra þinomos kaip turinèios asbestà iki to laiko, kol yra ávykdytas paðalinimas.
- Iðlaikyti neprofesinë aplinkà saugià nuo susilietimo su asbestu.
- Vykdyti Asbesto Vadybos Planà.

- Paruođti darbuotojus, kurie bus átraukti á asbesto veiklą, atsiþvelgiant á federalinius, valstybinius ástatymus ir nuostatas.

VADAI PRIVALO...

- Ákurti árenginiø asbesto vadybos bûrà, kuris paruođtø ir vykdytø árenginiø asbesto vadybos planà; patvirtinkite, jog asbesto tyrimai yra atliekami ir praneðamos paskutinës þinios.
- Informuokite MACOM, jei gausite gautas Papeidimo Praneðimas (PP).
- Bûkite aptikrintas, jog visi perspëjimø reikalavimai yra ávykdyti, pradedant bet kokius griovimo ar atnaujinimo darbus.

33.

KULTÛRINIAI IÐTEKLIAI

KAS TAI YRA?

Daugelis armijos árenginiø ir árengimø turi turtingus kultûrinius iðteklius, tokius, kaip archeologines vietoves ir istoriniai pastatai. Ðie nepakartojami iðtekliai jungia mus su mûsø praeitimi ir kelia gyvenimo kokybæ.

Reikðmingi kultûriniai iðtekliai turi bûti ávardinti ir ávertinti, o tuo paèiu turi bûti iðvystytas procesas, kaip ðiuos iðteklius valdyti ir kaip iðsaugoti mûsø palikimà. AR-200-4 nustato armijos politikà dël kultûriniø iðtekliø vadybos ir orientuoja kaip elgtis su istorinëmis vietovėmis, áskaitant bet kurá reikðmingà prieðistoriná ar

istorinà rajonà, vietà, pastatà, struktûrà ar objektà, armijos kontroliuojamoje nuosavybėje.

ARMIJOS PROGRAMA TIKSLAI ...

- Išvystyti Integruotà Kultûriniø Iðtekliø Vadybos Planà (IKIVP) lokalizuoti, inventurizuoti, ávertinti ir valdyti kultûrinius iðteklius.
- Uþbaigti planavimo lygio tikrinimo ataskaità.
- Vadovautis profesionaliais standartais dėl armijos kultûriniø iðtekliø darbuotojø ir projektø.
- Sustiprinti archeologiniø resursø apsaugà, remiantis ARPA.
- Ávesti NASPRA.
- Ákurki "Vyri ausybë-vyri ausybei" santykius su federaliniais pripaþintomis gentimis.

VADAI PRIVALO...

- Pateikti kvalifikuotà apsaugos ekspertizæ, iðvystant ir ávedant IKIVP.
- Bûki informuotas apie pobûdá ir mastà þinomø kultûriniø ðal tiniø.
- Koordinuoti planavimo procesus su sinteresuotomis vietiniø amerikieèiø grupėmis.
- Bûki uþtikrintas, kad IKIVP yra koordinuotas su vadovaujanimis planais ir operacijomis.
- Apgalvoti veiklos istoriniuose ir prieðistoriniuose ðal tiniuose poveiká.
- Planuoti kultûriniø ðal tiniø vadybos veiklà tokiu bûdu, kad iðvengtumei arba minimalizuotumei poveiká operacijø veiklai.

- Bendradarbiauki su vietiniais amerikiečiais, kad apsaugotumėte priėjimą prie ūventø vietø árenginiø þemėse (kai ðis priėjimas neturi ypatingos átakos misijai).

34, 35.

GERIAMASIS VANDUO

KAS TAI YRA?

Saugus geriamasis vanduo yra pagrindinis ingredientas, gyvenimo kokybės pasiruošimui. Junginėse Valstijose beveik pusė geriamo vandens yra gaunama iš upių, upelių ir kitų paviršinių vandens formų. Kita pusė ateina iš požeminio vandens rezervų, kurie yra pinomi kaip "vandeningi horizontai". Požeminio ir paviršinio vandens kokybė yra geografijos funkcija, tuo pačiu veikianti žmonėms veiklą. Á natūralius áeina skendos, mikrobiologiniai organizmai, sulfatai, chlorai, nitratai, fluoridas ir radionuklidai. Laimė, kad moderni technologija gali sutvarkyti arba išimti iš uos natūralius teršalus iš geriamo vandens.

Be natūralių teršalų, yra daugiau nei 60.000 žmogaus sukurtų teršalų. Tai chemikalai, kurie naudojami ar išmetami netinkamai, ðie chemikalai gali užteršti požeminius ir paviršinius vandenis. Dezinfekavimo priemonės, kurios naudojamos vandens išgryninimui, taip pat gali sukurti kenksmingus šalutinius produktus. Pavyzdžiui, chloras, standartinis chemikalas, kuris naudojamas Amerikoje išnaikinti bakterijoms išnešvalyti vandens atsargų, gali reaguoti su natūraliais ir

dirbtiniai cheminiai, esantys vandenyje, formuojant nepageidaujamus dalutinius produktus, pirmas trifalometanø pavadinimu.

Vandens išskirstymo sistemos, per kurias ūvarinimo árenginiai naudojami paduoda vandená, taip pat gali kelti grësmæ. Surûdijusiø vamzdþiø korozija ir ūvinas išsulituotø ūvinu vamzdþiø, turi galimybæ uþterðti vandená, tekantá per sistemà.

ARMIJOS PROGRAMA

TIKSLAI ...

- Konservuoti visus vandens resursus, ávedant vandens konservavimo planus.
- Aprûpinti geriamøjø vandeniø, kuris atitinka visus reguliavimo standartus.

VADAI PRIVALO...

- Aprûpinti atitinkama geriamøjø vandens áranga, kuri sutinka su visais taikomais standartais.
- Išvystyti ir išlaikyti pavyzdþiø ir analizës programá, kurios laikytøsi visø reguliavimo taisykliø.
- Išlaikyti aktyvià miðraus ryðio kontrolës programà, kaip yra reikalaujama jûsø valstijos.
- Išvystyti atitinkamà ðaltiniø, o taip pat vandens ištekliø apsaugos programà, kuri apsaugotø vandens ištekliø vietas.
- Ási gyki leidimus naujiems ar perdarytiems geriamøjø vandens árenginiams.
- Praneðki jø MACOM, kai yra gauti nauji leidimai, o taip pat nauji reguliavimai yra pasiûlyti arba praneðta, kad bus reikalaujama egzistuojanèiø ūvarinimo árengimø modifikacijos.

- 24 valandø laikotarpjje praneðki vartotojams, valstijai ir AAA apie papeidimus, kuriø metu trumpalaikë iðeiga galëjo sukelti rimtà þalingà poveiká sveikatai.
- Pateiki Papeidimø Praneðimø kopijas MACOM.
- Kai reikalaujama, paruoðki vartotojams ir pateiki kasmetinius "Vartotojø Konfidencijos Praneðimus".

36.

KRITIÐKOS PADËTIES PLANAVIMAS IR BENDRUOMENËS TEISË ÞINOTI

KAS TAI YRA?

Kritiðkos padëties planavimas ir bendruomenës teisë þinoti, yra potencialiai paliestø gyventojø informavimo procesas apie visus kenksmingø medþiagø tipus ir kiekius, esanèius gyvenamosiose ir darbo vietose. Tai leidþia patiemms asmenims individualiai nuspræsti dël potencialios personalinës rizikos konkreèioje gyvenamojoje ar darbo vietoje. Tai taip pat ágalina efektingas kritiðkos padëties procedûras, ávykus iðsiliejimui ar kitam nekontroliuojamam kenksmingø medþiagø iðmetimui.

ARMIJOS PROGRAMA

TIKSLAI ...

- Laikytis KPPVTÞÁ ir 12856 Vado Ásakymo.
- Remti kritinës padëties praneðimo planà dël reguliuojamø medþiagø iðleidimo.

VADAI PRIVALO...

- Vesti sàskaitas dël visø rûðiø ir kiekiø medþiagø, naudojamø ar sandëliuojamø árenginiuose, áskaitant tuos reikalingus valdyti

ir remti ginklų sistemas, nepiūrint ar jie yra, ar nėra KPPVTPÁ objektai.

- Nedelsiant pranešti Nacionaliniam Centruui, jei gu yra paleista kenksmingų medžiagų daugių arba lygiai raportuotino kiekio. Taip pat praneški MACOM, Vietiniui Krintinės Padėties Planavimo Komitetui (VKPPK) ir Valstybės Krintinės Padėties Reagavimo Komisijai (VKPRK).
- Pateikti Medžiagų Saugumo Specifikaciją (MSS) VKPPK ir gaisrinei apsaugai dėl elgesio su kenksmingais chemikalais, kurie perpengia planuotos normos kiekius.
- Paruoški armijos darbuotojų VKPPK reprezentacijai.
- Pateiki VKPPK, VKPRK ir vietinėms gaisrinėms apsaugoms informaciją, ávardinanėià chemikalus ir jų kieká, o taip pat informaciją apie sandėliavimo sąlygas, vietà ir pavojus.
- Pateikti ið anksto numatytam valstybės pareigūnui ir AAA ōtabo būstinei apie toksi niø chemikalø paleidimà ir perkėlimà Nacionaliniam Toksi niø Paleidimø Inventorizacijos raportui.
- Būki uþtikrintas, kad kontraktoriai paklustø visiems nuostatams, priimtiems jø veikli ai árenginiams arba árenginiø vietoje.
- Atsakyti á VKPPK praðymus, pateikti informacijà dėl kenksmingų medžiagų árenginiuose.

37.

APLINKOS TRIUKĖMAS

KAS TAI YRA?

Triukėmas yra garso bangų, keliaujanėiø per orà, reiðkinys. Armijos sukeltas triukėmas gali paveikti personalo sveikatà ir pasiruoðimà. Civiliai taip

pat gali būti paveikti savo namuose ir darbo vietose.

Garso intensyvumas dažniausiai yra suvokiama, kaip garsumas ir yra matuojamas vienetais, kurie vadinasi decibelais (Db). Decibelø skalėje nulys reprezentuoja mažiausią žmogaus girdimo jutimo limitą, normalaus pokalbio lygis yra apie 60Db. Db skalė yra logaritminė, tai reiškia, kad kai db garso lygis padidėja 10 vienetų, garso intensyvumas ar energija padidėja 10 koeficientų. Pavyzdžiui, 70 Db vertė atstovauja 60 Db energija 10 kartų.

ARMIJOS PROGRAMA

Todėl, kad 1972m. Triukūmo Kontrolės Ástatymas leidžia triukūmą iš karinių ginklų ar árangos, paruoštos karinei tarnybai, GM ákūrė Árenginių Triukūmo Vadybos Programą (ÁTVP) dirbti su vietinėmis bendruomenėmis, kontroliuojant žemės panaudojimą aplink karinius árenginius.

TIKSLAI ...

- Apskaičiuoti, kaip dėl triukūmo poveikio aplinkai turi būti pateikti pasiūlyti veiksmai.
- Paklusti federalinems aplinkos triukūmo nuostatom.
- Laikyti árenginius misingai suderintai su vietinės žemės prietaikymu per efektyvią ÁTVP.
- Ávertinti tiek garnizono, tiek netarnybinių triukūmo ádalinių poveiká.
- Minimalizuoti aplinkos triukūmo poveiká per inžineriją, operacijų kontrolę, svarstymus ir pasiūlymá.
- Sumažinti interjero triukūmo lygá per architektūrines ir inžinerines kontrolę.

VADAI PRIVALO...

- Išvystyti triukšmo zonų žemėlapius dėl sąrenginių dabartinių ir ateities taikos metu veiksmų sąrenginiuose.
- Vadovauti pradinėms ir peržiūrėjimo ATVP studijoms, kai yra reikalinga.
- Remti vietines ir valstybės agentūras, kurios vysto žemės panaudojimo planus.
- Ávardinti triukšmo šaltinius ir atsargų išteklius, mapinant jų poveiką.
- Išlaikyti veiksmingas, palankias bendruomenei skundas dėl triukšmo procedūras.
- Ati vi zuoki ATVP komitetą.

38.

BUVŪ IR GYVŪNIJOS VADYBA

KAS TAI YRA?

Á armijos buvū ir gyvūnijos programà áeina:

- Buvinių kystės vadyba.
- Medžiojamų ir nemedžiojamų gyvūnų rūšių vadyba.
- Miesto gyvūnijos vadyba.
- Buvys bei paukščių ir žvėrių apsaugos ástatymai.
- Probleminė gyvulių kontrolė.

Ši programa taikytina visoms armijos komandoms ir personalui, o taip pat taikoma visiems armijos sąrenginiams, esantiems Jungtinių Valstijų žemėje, kurioje yra vietos, tinkančios konservacijai ir buvū bei gyvūnijos resursų vadybai. Karinė sąrenginių tinkamumas buvū bei gyvūnijos vadybai yra nusprendžiamas po konsultacijos su Jungtinių Valstijų buvū ir Gyvūnijos Taryba (PGT) ir

valstija. Programos pagrindinis rūpestis yra skiriamas išlaidų ir restauracijai tenkinti gyvūnų rūšių mėgstamą buveinį.

ARMIJOS PROGRAMA

TIKSLAI ...

- Išlaikyti ir stiprinti pavė bei gyvūnijose išteklius atitinkamu būdu, kuris išlaikytų priimtą mokslinę praktiką ir karinės misijos nuostatus.
- Pagerinti natūralią supančią aplinką personalui, kuris gyvena ir dirba arenginiuose.
- Didinti ryšius su visuomene ir politinio/pramogų galimybes bei stimuliuoti bendruomenės palaikymą kariuomenės buvimui.
- Paklusti visiems valstijos ir federaliniams ástatymams, kurie siejasi su pavė bei gyvūnijose išteklių vadyba.

VADAI PRIVALO...

- Paruošti, ávesti ir keisti (ne mažiau, nei kas 5 metai) Integruotą Natūralių Išteklių Vadybos Planą (INI VP), koordinuojant su atitinkamomis valstybės ir federalinėmis pavė ir gyvūnijose konservacijos agentūromis.
- Sukurti fondus efektyviai vystyti ir ávesti INI VP.
- Reikalauti optimalaus panaudojimo ir ádarbinimo profesionaliai paruoštų darbuotojų (tokių, kaip gyvūnijose menedžeris).
- Koordinuoti su Jungtinių Valstijų pavė ir Gyvūnijose Taryba prieš su intencija migruojančius paukščius.
- Ákurki programą, kuri áskiepūtų pavė ir gyvūnijose ástatymus ir uþtikrinti, kad visi nuostatai dėl medžioklės, þvejybos ir spàstų spendimo būtų vykdomi.

39. MI ĖKŲ VADYBA

KAS TAI YRA?

Armija valdo savo þemæ ir augmenijà, áskaitant mi Ėkus kareivi ų pasi ruoðimui, karinës misijos pagalbai ir jos rolës, kaip atsakingos vi suomenës þemës valdytojos, vykdymui. Á ekologiškaï sveiko mi Ėko vadybos naudà áeina: mi Ėko sveikatos i ųsaugojimas, biologinë ávairovë, natûralus groþis, pramogos/poilsis, pagerintas gyvûnijos buveini ų i ųsaugojimas bei upës baseinų, kultûrini ų resursų bei, esanëi ų i ųnykimo pavojuje gyvûnų rûði ų, i ųsaugojimas.

ARMIJOS PROGRAMA

TIKSLAI ...

- I ųlaikyti integruoto ir ekologiškaï ųvaraus mi Ėko programà, paruoðtà atitikti misijos poreikius.
- I ųlaikyti mi Ėko gerbûvã, biologinæ ávairovæ ir galimybæ i ųsilaikyti.
- Padaryti, kad mi Ėko vadybos veikla bûtų suderinta su þemëtvarkos planais, atviraime lauke esanëiomis pramogų vietomis ir gyvûnija.
- Ágyvendinti profesinius mi Ėkini nkystës standartus, kurie yra paremti mokli ųkaï árodytais metodais dël mi Ėko statybinës medþiagos rûði ų vadybos.
- Ávesti ekosistemos vadybos áproëius á mi Ėko vadybos veiklà.

VADAI PRIVALO...

- Ákurti optimalø tarnautojø personalo kieká su atitinkamai paruoðtais darbuotojais.
- Remti misijø operacijas ir valdymo reikalavimus.

40-42.

PAVOJINGOS ATLIEKOS IR MEDPIAGOS

KAS JOS YRA?

Armija naudoja daug pavojingø medpiagø (PM) ir gali sukelti didelæ pavojingø atliekø (PA) apimtá. Pavojingos medpiagos yra naudojamø beveik kiekvienoje armijos misijos dalyje, áskaitant: dapus, tirpiklius, baterijas (akumulatorius), prieðdujiniø maskiø filtrus ir ginklø valymo medpiagas. Pagrindiniai, vadovybës ið Materialinës Gerovës Planavimo ir Vieðøjø Darbø Ministerijø, o taip pat Gynybos Antrinio Panaudojimo Marketingo Ofiso (GAPMO) yra atsakingos árenginiuose up pavojingø medpiagø ásigyjimà ir atliekø iðmetimà.

Armijos vadovams yra prieinamos dvi svarbiausios priemonës, kontroliuojant ásigyjamø pavojingø medpiagø kainà ir pavojingø atliekø iðmetimà: tai Pavojingø Medpiagø Kontrolës Centras (PMKC) ir Pavojingø Substancijø Vadybos Sistema (PSVS). PMKC leidpia árenginiams kontroliuoti pavojingø medpiagø faktà, padedant sumáinti bendrà pavojingø atliekø kieká. Tai sutaupe ir ásigijimo, ir paðalinimo kainas, o tuo paèiu mapina reguliavimo paismo naðtà. PSVS padeda árenginiams susekti PM/PA, eksploatuoti PM/PA inventoriø, tuo paèiu atitikti PM ataskaitas ir kitus atidos aplinkai reikalavimus.

ARMIJOS PROGRAMA

Pavojingø Medpiagø Kontrolës Centras (PMKC) be abejonës valdo pavojingas medpiagas, naudodamasi griepta inventoriaus kontrole, siekiant sumapinti ðiø medpiagø naudojimą ir iðmetimą. Dideli PM kiekiai, kurie yra sandëliuojami armijos árenginiuose, gali tapti pavojingomis atliekomis, jei gujø sandëliavimo laikas baigiasi arba jie yra netinkamai laikomi. PMKC ákûrimas gali akivaizdþiai padëti PM atsekimà ir inventoriaus kontrolæ. Viso to rezultate, bus þymiai sumapintas atliekø ir ágyjamø medpiagø kiekis.

Pavojingø Substancijø Vadybos Sistema (KSVS), ið Aplinkos Gynybos Saugumo Korporuotos Informacijos Vadybos (AGKIV) yra Gynybos Ministerijos standartizuota automatinës sistemos, atsekant pavojingas substancijas. Armija planuoja visas egzistuojanëias susekimo sistemas dël pavojingø medpiagø pervesti PSVS. Árenginiai turi ávesti KSVS, jei jie ðiuo metu nenaudoja automatizuotos pavojingø medpiagø atsekimo sistemos, bet norëtø tai daryti.

TIKSLAI ...

Dël Pavojingø Medpiagø:

- Uptikrinti geriausià vadybà ir praktikà visoms pavojingoms medpiagoms.
- Paklusti Transporto Ministerijos (TR) reguliavimui dël transporto ir Profesiðiams Saugumo ir Sveikatos pavojingos komunikacijos standartams.
- Paklusti taikytiniems federaciðiams, valstybiðiams ir vietiniams nuostatams.

- Naudoti nepavojingus pakaitalus, maksimaliai pratęsiant praktiškumą.
- Konservuoti ūdalinis atgaunant, perdirbant,, antriniais panaudojant.
- Ávesti Kenksmingø Medþiagø Kontrolës Centro koncepcijà, naudojant PSVS, kaip automatizuotà atsekimo priemonæ.
- Atitinkamai paruoðti visà personalà, kuris dirba su pavojingomis medþiagomis (taip pat, dokumentuoti pasiruðimà).

DËL PAVOJINGØ ATLIEKØ:

- Paklusti visoms tinkamoms federalinëms, valstijos ir vietinëms nuostatoms.
- Koreguoti nuostatø papeidimus laiku.
- Sistemingai ávertinti atliekø ūdalinis ir uþtikrinti, kad jie bûtø atitinkamai tvarkomi.
- Atitinkamai paruoðti visà personalà, kurie dirba su pavojingø atliekø medþiagomis (tuopaèiu, dokumentuoti jø pasiruðimà).
- Ávesti ir perduoti PA vadybos procedûras, nepiûrint, ar pavojingos atliekos yra kaupiamos, ar tvarkomos kitais būdais.
- Naudoti Gynybos Antrinà Panaudojimà ir Marketingo Ofisà (GAPMO) dël pastovaus PA iðmetimo poreikio, nebent atleidimas yra HQDA patvirtintas.

Pavojingø Medþiagø Kontrolës Centrai (PMKC):

- Centralizuoti oficialø reikalavimà, ūdalinà, taip pat sandëliavimà ir panaiकिनimà.
- Paskirstyti tarp autorizuotø naudotojø limituotais kiekiomis artimiems poreikiams.
- Stebëti PM sekdamis galiojimo laika árenginiuose.

- Surinkti arba pakartotinai panaudoti nenaudotas, bet dar tinkamas PM, naudojančias laisvo išdavimo pagrindu.
- Taupyti finansus, mapinant PM inventorių, esantį arenginiuose.
- Sumažinti atliekų išmetimą ir medžiagų sąsigijimą.

Dėl pavojingų Substancijų Vadybos Sistemos (PSVS):

- Susekti PM paraišką, gavimą, sandėliavimą, išleidimą, naudojimą ir perdirbimą ir pavojingų atliekų išmetimą nuo pradžių iki galo ("nuo lopdžio iki kapo").
- Išlaikyti visą procesą informaciją, kur buvo naudojami PM ar sukauptos pavojingos atliekos.
- Kalkuliuoti chemikalų išleidimo informaciją.
- Surinkti visus būtinius federacinius aplinkos raportus.

Dėl pavojingų substancijų išsilyginimo:

- Paklusti visiems priimtiems nutarimams.
- Vadovauti alyvos ir kitų pavojingų substancijų išmetimui saugiu ir aplinkai nedarančiu palos būdu.
- Pateikti greitą ir koordinuotą atsaką, sulaukiant ir išvalyti išsilyginimą.
- Bendradarbiauti su nepriklausančiomis armijai agentūromis, kad būtų apsaugota nuo išsilyginimo.
- Padėti, atsišvelgiant á Nacionaliną Nenumatytą Atvejų Planą, dėl išsilyginimo, atsitikusio ne nuo armijos veiksmų, valymo (kuris derinasi su operaciniais sąsiųgijimais).

VADAI PRIVALO...

Dėl Pavojingø Medþiagø:

- Ákurti procedûras, vadybos netobulumø pataisymui.
- Ákurti pasiruodimo programà ir uþtikrinti, kad visi átraukti darbuotojai yra atitinkamai pasiruodæ.

Dėl Pavojingø Atliekø:

- Ákurti Pavojingø Atliekø Pasi ruodimo Programà, uþtikrinti, kad visi átraukti darbuotojai yra tinkamai paruoðti.
- Dirbti su DRMO, nustatyti medþiagø ir atliekø rinkas.
- Iðlaikyti atsakomybæ dël pavojingø atliekø vadybos vi soje árenginiø veikli oje, áskaitant nuomotojus ir subárenginius.
- Naudoti árenginiø Aplinkos Kokybës Kontrolës Komitetà (AKKK), paremti progresui, siekiant PA sumapinimo ir remiant tarðos sulaikymo tikslus.
- Rempti aplinkos koordinatoriaus pastangas.
- Paruoðti arba iðlaikyti mokesiø sistemà dël PA panai kinimo kainø.
- Vadovauti áprastinio etiketo PA veiklos garnizone inspekcijoms, kai yra reikalinga.
- Apgalvoti alternatyvas dël ásigijimo árengimø, turinèiø RKAA leidimus, prieð siekiant atnaujinti ar ágyti RKAA leidimà.
- Tuètuojau perspëti MACOM apie Papeidimø Praneðimà (PP).

Dėl Pavojingø Substancijø Iðsiliejimø:

- Iðvystyti ir ágyvendinti Apsisaugojimo Prieð Iðsiliejimus Kontrþiemoniø Planus (APIKP) ir Árenginiø Atsitiktiniø Iðsiliejimø Planà (ÁAIP).

- Atnaujinkite APIKP kas du metai.
- Atlikti inspekcijas, atidumui ir ĀAIP tyrimams patvirtinti.
- Pakluski PSSĀ nuostatoms, dėl operacijø nurodymø, medicininës prieþiûros ir pasiruoðimo, iðsiliejimo bûriams.
- Uptikrinti reikiama medþiaga vadybà.
- Konsultuotis su árenginiø ryðiø su visomene darbuotoju, rûpinantis reakcija dėl iðsiliejimo.
- Turëti biudþetà dėl ðaltiniø, kuriems reikalinga skubi pagalba.
- Nuspræsti, ar árengimas gali tinkamai reaguoti á iðsiliejimus, esanèius ne garnizono teritorijoje.
- Uptikrinti, kad apie raportuotinus iðsiliejimus yra praneðta reikiamiems pareigûnams.
- Paskirkite Árenginiø Vietos Koordinatoriø (ÁVK) ir Árenginiø Reakcijos Bûrà (ÁRB).
- Praneðki tuëtuoju MACOM apie ávykusá iðsiliejimà.

43.

KARINËS GINKLUOTËS TAI SYKLË IR ÐAUDYKLOS TAI SYKLË

Gynybos Ministerija ir tarnybos daugelá metø yra saugiai perveþusios ir susandëliavusios karinæ ginkluotæ. Taèiau 1992m. Federaliniø Árenginiø Atidumo Aktas pareikalavo GM dirbti sykiu su Jungtiniø Valstijø Apsaugos Agentûra iðvystant nuostatus, kurie nuspræstø, kada karinës ginkluotës tampa pavojingomis atliekomis, suteikiant saugø sandëliavimà ir transportacijà ðioms atliekoms, prieð jø paðalinimà. 1997m. vasario 17d. AAA Karinës Ginkluotës Taisyklë (KGT) buvo paskelbta

Federaliniame Registre, kurios ásigaliojimo laikas yra 1997m. rugpjûèio 12d. Èia adresuojamas saugus elgesys su atitarnavusia konvencionalia ir chemine ginkluote.

GM pasiûlyta ðaudyklø taisyklë yra penkiø faziø procesas, kaip elgtis su updarytomis, perkeliamomis karinės ginkluotës ðaudyklomis, o taip pat jas perkeliant. Tai taip pat adresuojama toms karinėms ginkluotëms, kurios yra nepaminëtos Karinės Ginkluotës Taisyklėje.

44, 45.

ÁRENGINIØ RESTAURACIJOS PROGRAMA

KAS TAI YRA?

Armijos Árenginiø Restauracijos Programa (ÁRP) buvo ákurta 1975m. ávardinti, susekti ir iðvalyti upterðimus armijos nuosavybëse. Ði programa yra vykdoma, globojant Gynybos Aplinkos Restauracijos Programai (GARP), taip, kaip buvo 1986m. ávestas Superfondo Pataisø ir PerautORIZAVIMO Ástatymas (SPPÁ). ÁRP procesas susideda ið sekanëiø þingsniø:

PRELIMINARINËS ATESTACIJOS/VIETOS INSPEKCIJOS (PA/VI)

(PA/VI) identifikuoja vietas, kurios turi potencialà dėl kenksmingø atliekø tarðos. PA susidaro ið perþiûrëjimo turimos istorinės informacijos (taip pat þinomos, kaip dokumentø paieðka) dėl árenginiø veiklos ir þemës naudojimo; VI yra vietø vizitavimas, patvirtinant PA gautus duomenis. VI dažnai apima pavyzdþiø rinkiná, palengvinti pirminæ potencialiai problematiðkø vietø atrankà.

TAISOMASIS TYRINĖJIMAS/GALIMUMO STUDIJS (TT/GS) IR SPRENDIMO DOKUMENTAS

TT yra detalios studijos, á kurias áeina renkami pavyzdþiai ið dirvos ir vandens, nustatyti vietos uþterðimo pobûdá ir mastà. Á TT taip pat áeina sveikatos atestavimas, kuris numato rizikà, kaip rezultataø po uþterðimo, þmogaus sveikatai ir aplinkai. GS ávardina vietos taisomàsias alternatyvas (ar iðvalymà) ir rekomenduoja valymo strategijas, kurioms teikia pirmenybæ, kurios yra pristatomos reguliuotojams ir visuomenei pasiûlytame plane. Po pasiûlyto plano patvirtinimo, SD yra pasiruodæ charakterizuoti gydymà.

LAIKINOS REAKCIJOS (LR) IR TAISOMIEJI VEIKSMAI (TV)

Á TA gali áeiti atliekø ið vietos paðaliniams taisymui ar panaikinimui uþ garnizono ribø; arba atliekø sulaikymas ar pataisymas vietoje. LRA-trumpalaikiai veiksmai, kuriø imamas aplinkos uþterðimo adresavimui, gali bûti ávykdyti bet kada ÁRP proceso metu. LRA derinamas su galutiniais taisymu, parinktu SD.

ARMIJOS PROGRAMA

TIKSLAI ...

- Ávardinti, iðtirti terðalus ið pavojingø medþiagø, uþterðimø ir kontaminacijos.
- Suteikti prioritetà ávardinti ir iðvalyti vietoms, kurios pateikia didþiausią rizikà þmoniø sveikatai ir aplinkai.
- Iðtirti ir iðvystyti, finansuodami save pateisinanèius, iðvalymo ir tyrinèjimø metodus.

VADAI PRIVALO...

- Patikrinti, kad ÁRP veikia sutinka su nuostatais.
- Pranešti apie pagrindinius ÁRP paruošiamuosius darbus ir incidentus MACOM.
- Pranešti apie pastebėtus išsiliejimus pirmiausia MACOM, o po to atitinkamoms reguliavimo agentūroms.
- Ávardinti šaltinius, kurie yra reikalingi atstatymo.
- Imtis vadovaujančios pozicijos ir paskirti pataisymø projekto menedžerá.
- Peržiūrėti planus ir rekomendacijas dėl LRV veiksmø, koordinuojant su USAEC ir MACOM.
- Ákurti pasirinktinai: arba Techninės Apžiūros Komitetà, arba Restauracijos Patarøjø Tarybà.
- Išvystyti ir išlaikyti bendruomenės santykiø programà.
- Naudojantis komandos kanalais, pranešti pasiūlymus dėl nekilnojamo turto sanderiø, á Aplinkos Apsaugos Direktoriaus Ofisà.

46, 47.

ÞEMËS VADYBA: INTEGRUOTO PASIRUOÐIMO VIETOVËS VADYBA

KAS TAI YRA?

Þemës, kurios palaiko karines misijas, yra vertingas armijos turtas. Armija suvokia, kad áskiepiant dogmatiðkus standartus bus átakojama aplinka. Pagrindinis þemës vadybos tikslas yra aptikrinti ilgo laikotarpio þemës ir natūraliø ištekliø prieinamumà misijos veiklai. Ðis tikslas yra suderinamas, o taip pat yra priklausomas nuo stiprios valdymo ir konservacijos praktikos.

Natūralios ekosistemų vaidina svarbią rolę sveikoje aplinkoje ir árenginiai gali geriausiai išlaikyti ekosistemas, sutelkdami ypatingą rūpestą dirvai ir augmenijos ypatybėms, esančiam vietoje ir paviršiniam vandeniui, žlapims vietovėms, archeologinėms ir geografinėms vietoms, lygumų plotvyniams, o taip pat gyvūnijų resursams jų operacijose bei vystymui, projektavimui, statyboms ir aptarnavimo veiksmai.

Armija áveda ekosistemų vadybos principus á Integruotos Pasiruošimo Vietos Vadybos (IPVV) programą, suvokiamą þemės vadybos armijos árenginiuose traktavimà. IPVV ákurià sistematiškà struktūrà dėl sprendimø priėmimo, kaip naudoti armijos pasiruošimo þemes, integruojant vykdymo, pagrindinio planavimo ir kitø programø elementus, ávardinti ir ávertinti þemės naudojimo alternatyvas. Ministerijos Operacijø ir Planø Kolektyvo Pavaduotojo Ofisas yra siūlytojas ir priima atsakomybæ dėl IPVV programos.

IPVV ÁEINANTYS KETURI KOMPONENTAI :

þemės Stovio Krypties Analizė (PSKA), tai vadybos procedūra, kuri aprūpina kaupianèia, inventurizacijà, stebinèia ir valdanèia bei analizuojanèia daugiasluoksne ir gilia informacija, besirūpinanèia þemės kondicija árenginiuose.

Pasiruošimo Reikalavimø Integracija (PRI), sprendimø rėmimo procedūra, kuri integruoja pasiruošimo reikalavimus su þemės vadybos procesais, pasiruošimu, o taip pat natūraliais ir kultūriniais ištekliais. PRI taip pat atsiškai to dėl informacijos, gautos iš PKKA ir armijos konservacijos programos komponentø.

þemės Reabilitacija ir Išlaikymas (PRII), apsauginė ir taisomoji procedūra, kuri mapina ilgalaiká

poveiká nuo pasi ruoðimo bei bandymø árenginiø þemėje.

Aplinkos Suvokimas (AS), bûdas iðvystyti ir paskirstyti mokomàjà medþiaga þemės naudotojams. Medþiagas lieèianèios procedûros dėl natûraliø ir kultûriniø iðtekliø stipraus aplinkos tvarkymo ir dėl galimo iðvengti poveikio sukëlimo.

Efektinga árenginiø IPVV programa diðina pasi ruoðimo realumà, remia efektyvià þemės reabilitacijà, maþina aplinkos niðkojimà, maþina kainas dėl þemės vadybos ir atidos aplinkai, bei stiprina armijos vieðàjà ávaizdà, kaip sàþini ngo þemės tvarkytojo.

ARMIJOS PROGRAMA

TIKSLAI ...

- Venki arba minimalizuoki nepalankiø miðijos susidûrimø, integruojant miðijos veiksmus su þemės galimybe juos remti.
- Kooperuokis su vietiniemis, valstijos ir federalinimis organizacijomis, upbairgant nacionaliniø þemiø naudojimą ir konservacijos politikà.
- Iðvystyti ir ávesti programas ir planus, iðlaikyti ir pagerinti aplinkos kokybæ, estetiniæ vertæ ir ekologinius santykius.
- Turi nebûti neto praradimo þemëse.

VADAI PRIVALO...

- Ákurti optimaliai sukomplektuotà, profesiniai paruoðtà personalà.
- Ávesti ir (arba) palaikyti IPVV programà.
- Ieðkoti pridëtines pagalbos ið atitinkamø natûraliø iðtekliø agentûrø (federaliniø, valstijos ir vietiniø) dėl techninės pagalbos.

- Uptikrinti, jog planavimo lygio apšvalgos yra upbaigtos ir vykdomos.
- Struktūralizuoti pėmės vadybos programos, padėti misijos operacijoms (arba neturėti joms negatyvios átakos).
- Iðvystyti kooperatyvinius susitarimus su atitinkamomis natūraliø iðtekliø agentūromis.
- Nuspræsti, kurios pėmės naudojimas labiausiai priimtinas aplinkai, pagal ðiuos faktorius: dirva, vanduo, augmenija, klimatas, topografija.
- Tikrinti nuomojamas pėmes periodiðkai, kad uptikrintumei atidumà dël naudojimosi ir konservacijos reikalavimø.

48.

ÐVINO PAVOJAUS VADYBA

KAS TAI YRA?

Tai yra vadyba dël ðvino pagrindu pagamintø darpø (ÐPPD) ir kitø ðvino produktø. Ðvinas, ðiandien pats svarbiausias aplinkos pavojus jauniems vaikams, yra didelis armijos rūpestis. 1900-jø metø pradþioje Amerikoje atsirado ðvino darpai ir buvo gausiai naudojami iki 1970-jø metø, kai kuriuose armijos árenginiuose.

Pats betarpiðkiusias ðvino pavojus yra randamas besilupanèiuose ðvino darpuose ar pernelyg dideliuose kiekiuose ðvino dulkiø nuo senstanèio darpø. Langai darpai kelia pavojø, dël langø atidarymo ir uþdarymo trinties, kuri sukelia didelæ dulkiø apimtá. Taip pat, jei remontai nėra atliekami tinkamai, ðvino dulkes gali pasklisti po visà struktūrą ir supanèià aplinkà.

ARMIJOS PROGRAMA

TIKSLAI ...

- Minimalizuoti išmetimus aplinkai, o taip pat profesinai ir atsitiktinai neapsaugojimą.
- Naudoti ir panaikinti švininius daiktus ir kitus švino pavojus, atsižvelgiant į atidumo aplinkai nuostatus.
- Patikrinti rizikos atestaciją gyvenamuosiuose namuose ir arengimuose skirtose vaikams, kad atrastumėte švino pavojų daiktuose, dulkiuose ir dirvoje.
- Paruošti darbuotojus, kurie bus atraukti į užsiėmimus su švinu, atsižvelgiant į visus federalinius, valstijos ir vietinius įstatymus ir reguliavimus.
- Avesti laikiną kontrolės programą (vietos vadybos ir pastovaus stebėjimo), kuri apsaugotų vaikus ir darbuotojus nuo savęs išstatymo švino pavojui.
- Atskleisti gyventojams, kai paskiriama gyvenama vieta apie įinomą ŽPPD buvimą ar kitus švino pagrindo pavojus.

VADAI PRIVALO...

- Rėmti darbo ir gyvenamąsias aplinkas, neturinčias švino pavojus.
- Patikrinti, kad, turinčios švino nuolaušos bei atliekos iš griaunamo ir anuliuojamo projekto, yra sunaikinamos patvirtintu metodu.
- Paklusti visiems atitinkamiems federaliniams, valstijos, vietiniams įstatymams ir nuostatams, kurie rūpinasi charakterizavimu, naudojimu, sandėliavimu, transportacija ir panaikinimu atliekų, turinčių švino teršalų.
- Ąkurti arenginį švino pavojus vadybos būrius, išvystyti ir avesti švino pavojus vadybos planus.

49, 50.

OZONÀ NAUDOJANTYS CHEMI KALAI

KAS JIE YRA?

Ozonà naudojantys chemikalai (ONCh) yra þmogaus pagaminti miðiniai, kurie kelia rimtà pavojø þemës ozono sluoksniui. Chloro Floro Karbolio (ChFK) auðintuvai, halonai ir tirpikliai-tai yra trijø rûðiø ONCh. Labiausiai populiarius ChFK auðintuvas yra naudojamas oro kondicionieriuose ir ðaldytuvuose daugumoje armijos árenginiø. Halonai yra gausiai naudojami kaip agentai, kovojant su ugnimi ir dar gali bûti randami armijos árengimuose, kuriuose yra jautri elektronika ar kitos didelës vertës áruoðimai, taip pat valdomose ginklø sistemose.

ONCh tirpikliai, tokie kaip metilo chloroformas (TCA), ChFR-113 ir karbolio tetrachloridas yra daþniausiai naudojami gamyboje kaip valikliai ir dėl precizinio iðvalymo. Jie visi dar gali bûti naudojami kai kuriuose stovyklø industrinëse operacijose, o taip pat ginkluotës sistemoje ir maðinø priþiûrėjimui.

ONCh yra sunkiai skaidomas, o kai yra iðleidþiamas-nesuyra iki tol, kol bus atvertas dideli radiacijai aukðtutinėje atmosferoje. Kai tai ávyksta, jie iðmeta chlorà ar bromà, kurie reaguodami su ozonu eikvoja ozono sluoksná, kuris saugo þmones ir gyvûnus nuo kenksmingo ultravioletinio (UV-B) spinduliuavimo.

ARMIJOS PROGRAMA

Armijos Ásigijimo Tarðos Sulaikymo Rëmi mo Ofi sas (AÁTSRO) centraliai vadovauja armijos ONCh Eliminacijos programai, paklusdamas Armijos

Sekretoriaus Asistento autoritetui dėl Tyrimø, Vystymosi ir Ásigijimo (ASA/TVÁ), bei Árenginiø, Perveþimø ir Tiekimo Technikos ir Aplinkosaugos (ASA/ÁPTT&A).

TIKSLAI ...

Eliminuoti armijos priklausomumà nuo I klasės ONCh greitai ir efektyviai, per sekanèias strategijas:

- Centralizuotà programos vykdymà AÁTSRO ir decentralizuotà atlikimà.
- Pasikliauti industrija dėl pakaitalø iki galimai maksimalaus laipsnio.
- Eliminuojanant ONCh naudojimo priklausomybæ per pakeitimà ir pridëjimà.
- Konservuojant ar perduodant ONCh, kurie yra instaliuoti armijos árengimuose.
- Pakeièiant ar perduodant ir sugràþinant (á Armijos ONCh Rezervà) visus ið 1301 halonø, kurie buvo instaliuoti árengimuose pataisytose prieðgaisrinëse sistemose.
- Gràþinant visas likusias ONCh medþiagas Armijos ONCh Rezervui.
- Reikalaujant, kad AAA patvirtintø visus alternatyvinius Chemikalus per Reikðmingà Naujø Alternatyvø Politikà (RNAP) perþiurëjimo procesà.
- Reikalaujant toksidkumo patvirtinimo ið Armijos Vyriausiojo Chirurgo dėl visø alternatyvø.

VADAI PRIVALO...

- Reikalauti, kad visi kontaktai yra perþiurëti ir ONCh patvirtinimai yra perdirbti, laikantis 102-484 Vieðojo Ástatymo 326 skyriaus taisykliø.
- Laikytis techninio pasiruoðimo ir leidimø reikalavimø pagal 1990m. Gryno Oro Ástatymo 608-609 skyrius.

- Ávykdyti, kad árengimø halonas 1301 ir ONCh, kai yra identi fikuoti, kaip esantys pertekli us, bûtø gràpi nti á Armijos ONCH Rezervà.
- Parvirtinti I Klasës ONCh eliminacij à iki fizi niø 2003m. pabaigos.
- Pagerinti ONCh eliminacij à ginkluotës sistemose ir industri niame procese taip greitai, kaip tà leis technologija.
- Reikalauti, kad visi chemikalai, manomi kaip ONCh pakaitalai, gautø AAA RNAP patvirtinimà ir Vyriausiojo Chirurgo toksidkumo patvirtinimà, prieð jø naudojimà.

51. PESTICIDØ IR KENKËJØ VADYBA

Kenkëjas yra kiekvienas organizmas (toks, kaip vabzdys, grauþikas, paukðtis, piktþolë, grybelis ar organizmas), kurie gali pakenkti ar sumapinti þmoniø ar gyvûnø gerbûvã, pakenkti nuosavybei ir natûraliems iðtekliams ar kaip nors kitaip kësintis á vadø sugebëjimà, upbaigti jø misijà.

Pesticidai yra medþiagos ar medþiagø miokstûros (áskaitant biologinius reagentus), kurie yra naudojami sunaikinti, ar kitaip apsaugoti nuo kenkëjø. Ðios medþiagos daþnai yra vadinamos specifi nës kenkëjø grupës vardu, kuriø kontrolei jie yra sukurti; tokie kaip insekticidai, herbicidai, grybeliai, grauþikai ar augalø augimo regulatoriai.

Pesticidai daþnai yra toksiniai chemikalai, kurie turi bûti sandëliuojami ir elgi amasi su jais rûpestingai. Deja, skirtingai nuo daugelio toksidkø

chemikalø, pesticidai turi bûti iðleisti á aplinkà, kad jie bûtø efektyvūs, ir kapkoks laipsnis ásiliėjimo á aplinkà yra neiðvengiamas.

Atsiþvelgiant á vietoves ir naudojimo áproèius, kai kurie pesticidai gali susilieti ar kauptis atmosferoje, dirvoje, vandens pavirðiuje ir popeminiuose vandenyse ir neesanèiuose objektu augaluose ir gyvūnuose. Ðtai kodël yra svarbu naudoti pesticidus tik tokiais bûdais, kurie apsaugo arba minimalizuoja nenorimà aplinkos atvèrimà rizikai.

Pesticidai taip pat yra unikalūs tarp potencialiai toksiðkø chemikalø tuo, kad jø nauda gali bûti sumapianta arba eliminuota tuo atveju, kai taikinio kenkėjai yra atsparūs. Tai dþpnai atsitinka, kai pesticidai yra neatitinkamai naudojami.

Ðiuolaikinës kenkøjø kontrolës strategijos atsisakë dideliais kiekiais pesticidø naudojimo, vietoj to naudoja daugi au rafinuotus bûdus, kur pesticidai tarp kitø keletø priemoniø, naudojamø panaikinti arba sumapinti kenkøjø þalà. Vienas priėjimas, dþpnai þinomas kaip Integruota Kenkøjø Vadyba (IKV), reikalauja panaudoti pilnà informacijà apie biologijà ir aplinkà, kenkøjø, esanèiø taikinyje. Tai taip pat reikalauja inþinerijos, kultūros, genetikos ir kitø disciplinø vi saapi manèios kontrolës. Gynybos Ministerija yra ásipareigojusi IKV, kaip geriausiam bûdai kontroliuojant kenkėjus, tuo paèiu sutinkant su prezidentinèimis kryptimis dėl aplinkos pavojaus sumapinimo nuo toksi niø chemikalø, baigiantis ðiam deðimtmeèiui.

ARMIJOS PROGRAMA

TIKSLAI ...

- Iðvystyti bei saugiai ir efektyviai valdyti kenkøjø vadybos programos kiekviename árenginyje,

naudojant IKV technikas, kurios padės minimalizuoti aplinkos žalos atsparumą ir riziką dėl pesticidų prietaikymo.

- Remki komandos pasiruošimą ir nenumatytą atvejų siekius ir tikslus.
- Apsaugoki nuosavybę ir natūralius bei kultūrinius resursus nuo susijusių su pesticidais žalos.
- Limituoti sveikatos žalą nuo supeidimų ir ligų, gautų iš kenkėjų arba ligų, kurias jie neįoja.
- Sumažinti aplinkos riziką nuo cheminių kenkėjų.
- Apsaugoti nuo supažindinimo arba paplitimo mediciniškai ar ekonomiškai kenkėjų vietose, kurios yra upimtos Jungtinių Valstijų kariuomenės.

VADAI PRIVALO...

- Paskirti profesionaliai paruoštą kenkėjų vadybos koordinatorių, užtikrinti, kad visi sąrenginiai kenkėjų vadybos nurodymai ir pranešimo reikalavimai yra vykdomi.
- Paruošti ir pateikti Sąrenginių Kenkėjų Vadybos Planą MACOM dėl patvirtinimo, kuris adresuoja visas organizacijos ir veiklą, atskaitant išnuomojimo ir gautas programas, kurios reikalauja pesticidų prietaikymo.
- Aprūpinti pesticidų vadybos programos reikiamu kiekiu GM turinčių leidybės pesticidų prietaikytojų, vadovų ir sudaryti kontraktus su garantuojančiais kokybę atvertintais, dėl užtikrinimo, jog su pesticidais yra elgiama ir jie naudojami, atsižvelgiant į vyriausybės sveikatos ir aplinkos reikalavimus.
- Remti IKV, padėti limituoti riziką dėl atsparumo pesticidams ir aplinkos užteršimo besaikiai naudojant pesticidus sąrenginiuose.
- Užtikrinti, kad kenkėjų vadybos veikla yra referuojama kituose sąrenginių aplinkos dokumentuose (tokiuose, kaip Išsiliejimo Planai

ar Pavojuje Esanèiø Gyvûnø Rûðiø Protekcijos Planai), skatinant geresnæ koordinacijà, kaip dalá árenginiø didpiujo planavimo proceso.

53/54.

TERÐOS SULAI KYMAS

KAS TAI YRA?

Armijos veikla, tokià kaip pasiruoðimas, gamyba, bandymai, iðlaidymas, tyrimai ir vystymas, o taip pat sveikatos aptarnavimas, sukelia ávairø kieká terðalø. Tradiciðkai armija sulai ko arba sumapi na ðiuos terðalus, kai jie palieka didpi uosius kiekius ar iðmetimo vamzdpi us. Á tarðos sustabdymà áei na priimtini mechanizmai, padedantys iðvengti, sulai kyti arba sumapinti tarðos iðmetimà ar spinduli avimà ir bet koki ais bûdais, pageidautina, sumapinant pavojingø medpi agø naudojimà, ir, mapinti tarðà jos ðal tinyje.

Yra kelios priepastys, kodël armija pabrèpia tarðos sulai kymà arba TS. Panaikintos pavojingos atliekos, nutekamojo vandens ir oro spinduli avimas-visi yra asocijuojami su aplinkos uþterðimu. Gynybos Ministerija iðleido bilijonus doleriø, valydama poveiká aplinkai praeityje ir iðlaidos uþ atidà dël dabartiniø atliekø sunaikinimo nuostatø, nutekamojo vandens taisymo standartai ir oro tarðos spinduli avimo limitai vis auga. Aplinkosaugos nuostatos ir armijos politika padarë tarðos stabdymà integruotos strategijos, saugojant sveikatà ir aplinkà, dalimi.

ARMIJOS PROGRAMA

TIKSLAI ...STRATEGINI AI UPDAVINIAI:

- Priimti ir ávesti integruotos vadybos priėjimus, procedûras ir veikl à visose misijos srityse, minimalizuoti aplinkos uþterðimà ir tarðà.

ATLIEKØ SUMAPI NIMAS

- 50% sumapi nti i ðleidimà ir i ðmetimà toksini ø chemikal ø tarp 1994-1999 metø.
- Sumapi nti kietøj ø atliekø susidarymà, pagerinti perdirbimà ir konservuoti energij à.

PAVOJINGØ ATLIEKØ VADYBA

- Pagerinti metodus, surandant pavojingø medþi agø inventori ø.
- Sul ai kyti i ðtekėjimus ir bereikalingà i ðmetimà i ðėjusi ø i ð garantinio laiko material i ø atsargø per geresnæ inventoriaus kontrol æ ir medþi agø tvarkymà.
- Árenki duodantá naudos ryðà tarp darbuotoj ø, atsakingø uþ materialines gërybes ir ginkl ø sistemos vadovø bei aplinkosaugos bûri ø.

APSI SAUGOJIMAS NUO ÁSIGYJIMO:

- Perþi ûrëti kari ne speci fikacij à (MILSPEEC) ir kitas pavojingas medþi agas.
- Sieki visose fazëse tarðos sustabdymo galimybi ø ginkl ø sistemø gyvenimo cikluose, ypatingai konstruojant ir vystant.

TARÐOS SUSTABDYMASETIKA:

- Ávykdyti kiekvienà armijos misij à, galvojant apie aplinkà.

- Padaryti taip, kad tarðos sustabdymas bûtø tai, kaip armija dirba: per stiprø komandos rëmimà, pasiruoðimà ir visumenës þinojimà.
- 1990m. Tarðos Sustabdymo Ástatymas remia ðalitinio sumapinimà kaip paèià efektyviausià formà tarðos sulaikymui. Ðis Ástatymas reikalauja Toksinio Iðmetimø Inventorius praneðimø, á kuriuos áeina ðalitinio sumapinimas ir perdirbimo priemonës kiekvienam raportuotam chemikalui.

VADAI PRIVALO...

- Ákurti stiprià tarðos sustabdymas programà.
- Pabrëpti tarðos sustabdymo etikà per visas organizacijas ir komandø eðelonus.
- Iðtirti jø árenginius, atrandant sukauptus pavojingø atliekø ðalinius, tipus ir kiekius, oro terðalø iðmetimà, kietøjø atliekø paðalinimà ir nutekamojo vandens iðmetimà.
- Sumapinti tarðos ðalinius, atrandant vietas, kur medþiagø pakaitalai, proceso kaita ar inþinierinis pataisymas gali sumapinti pavojingas medþiagas prieð perdirbimà, taisymà ar paðalinimà.
- Iðlaikyti nepasenusá árenginiø Tarðos Sulaikymo Planà.

55. RADONAS

KAS TAI YRA?

Radonas yra bespalvës ir bekvapës radioaktyvios dujos, kurias iðleidþia nykstantis natûralus

uranas. Jis gali būti rastas didelėse koncentracijose dirvoje ir akmenyse, kuriuose yra urano, granito, skalūno ir fosforo. Vienintelis pavojus sveikatai, siejamas su neapsisaugojimu prieš radono padidintus kiekius, yra padidinta rizika plaučių vėžiui ir širdies ir kraujagyslių ligoms, o tai priklauso nuo koncentracijos ir neapsisaugojimo trukmės. Árodymai taip pat sugestuoja, kad rūkantis turi didesnę riziką neapsisaugojimui nuo radono, negu nerūkantis.

Á lauko orà natūraliai áeina radonas koncentracijoje 1 pikokūris 1 litrui (pCi/L), su vidutine koncentracija apie 0,5 pCi/L. Nors šie lygiai nemanomi kaip esantys verti susirūpinimo, radonas gali koncentruotis namuose viduje arba pastatuose iki lygio, viršijančio keletus dešimtis pCi/L. Radono dujos gali patekti á pastatus per neįvairias grindis, suskilimus cementinėse grindyse ir sienose, grindų nutekėjimą, karterius, sujungimus ir mapus plyšelius arba tuščias duris ir blokus sienos poras.

ARMIJOS PROGRAMA

TIKSLAI...

- Ávesti Armijos Radono Ávertinimo Planà, sukurtà pamatuoti pagal prioritetà radono kiekius mokyklose, darpliuose, ligoninėse, gyvenamosiose vietose, darbo vietose ir kitose struktūrose.
- Ávardinti struktūras su esančiu radono kiekiais, didesniais nei 4pCi/L ir ávesti sumašinimo veiksmus, mapinant iki 4pCi/L ar mažesnio lygio.
- Ávesti Armijos Radono Sumašinimo Planà, nurodant paskutinà terminà, paremtà radono lygiu.

VADAI PRIVALO...

- Ávesti radono sumapi nimo technikas á naujas statybas.
- Lai kyti informacijà apie radono ávertinimà ir sumapi nimo duomenis.
- Numatyti iðlaisdas dël radono matavimo struktûrose ir padi dintø kiekio sumapi nimo.

56, 57.

Pemës transakcijos (perdavimo) vadyba ir bazës updarymas

KAS TAI YRA?

Á Armijos nuosavybës perdavimus áeina perdavimas, susitarimas dël nuomos, laikinas iðnuomavimas, atidavimas, perkëlimai ir pasikeitimai. Nuosavybës Perkëlimai ágavo svarbà paskutini aisiais metais ir dël privaèios pramonës, ir dël vyriausybës agentûrø. Daugeliu atvejø, kai buvo nepinant priimtos upkrëstos nuosavybës, iðkilo rimti legalûs ir atsakomybës klausimai. Todël, armija neseniai perpiûrëjo ástatymus, valdanèius pemës nuosavybës perdavimus, ákurdama reikalavimus apsaugoti nuo aplinkos upterðimo, sumapi nti personalo ir armijos atsakomybës galimybæ ir pateikti adekvaèià aplinkos restauracijà, reikalui esant.

Aplinkosaugos restauracijos dalis ið Bazës Perograni zavimo ir Updarymo programos (BPIU), buvo sukurta padëti ávardinti, iðtirti ir taisyti esantá árenginiuose upterðimà, kurie numatomi pardavimui, remiant 1988m. gruodpio mën. Bazës Updarymo ir Perograni zavimo Komisijos Raportà ir vël esniø komisijø, kaip yra autorizuota 1990m. Bazës

Ugdymo Ástatyme. Procesas susideda iš sekančių aplinkos restauracijos fazių.

APLINKOS LYGINAMOJI APŲVALGA-Ši aplinkos sąlygų armijos kontroliuojamos nuosavybės studija, koncentruojasi á pavojingas medžiagas ir kitus reguliuojamus pavojus. Á tai áeina buvę Pagerinti Preliminarūs Ávertinimai ir Bendruomenės Reakcijos Aplinkai Ástatymo (BRAÁ) reikalavimai.

APLINKOS TYRIMAS-Šios priemonės, tokios kaip taisomasis tyrimas/galimumo studijos (TT/GS) nusprendžia, kokių pabūpimų ir kokių masto yra uþterðimas ir rekomenduoja geriausią strategiją dėl taisymo ar išvalymo.

IŠTAISYMO VEIKSMAI (IV)-tai yra ištaisymas, būtinas prieš nuosavybės perdavimą.

ARMIJOS PROGRAMA

VADAI PRIVALO...

- Uptikrinti, kad visos nuosavybės transakcijos paklustų 42 USC 9620 (h) Pavadinimui, Vi eðajam Ástatymui 102-426 (CERFA), AR 405-80, AR-405-90 ir DA PAM 200-1.
- Patikrinti NAPA ir AR-200-2 paklusimą dėl nuosavybės transakcijų.
- Vadovauti ir suteikti formą EBS ir vėlesniam Radimui Tinkamo Perdavimo (RTP) ir Radimui Tinkamos Nuomos (RTN) dėl kiekvienos nuosavybės transakcijos.

58.

KIETŲJŲ ATLIKŲ VADYBA

KAS TAI YRA?

Nepavojingos kietos atliekos, kaip apibrėžiamos ar reguliuojamos Resursø Konservacijos ir Atgavimo Ástatyme (RKAÁ) susideda iš daugelio atliekø tipø, á kuriuos áeina: kai kurios komunalinės kietosios atliekos, statybos atliekos, kai kuriø komunaliniø srutø nuosėdos, pramoninės ir komercinės “nepavojingos” atliekos, o taip pat pusiau skystos ir skystos atliekos. Á kietas atliekas, reikalaujančias ypatingo elgesio, áeina tokie dalykai, kaip namø ūkio pavojingos atliekos, krosniø pelenai, medicininio upkrėtimo atliekos, o taip pat alyva ir dujos.

Aplinkos Apsaugos Agentūros (AAA) studijos atskleidė, kad JAV daugiau nei 11 bilijonø tonø kietøjø atliekø yra sukaupiama kiekvienais metais ir apie 227.000 paðalinamø vienetø surenka kietàsias medþiagas. Á šiuos árengimus áeina pavirðinis updarymas, komunaliniø srutø nuosėdø pritaikymo þemei vienetai ir upbėrimas þeme. Prieð upberiant þeme, kiti procesai ar taisymø praktikos yra taikytinos, sumapiant kieká, reikalingà paðalinimo. Á šiuos procesus áeina (pasirinktinai): ðalitinio sumapinimas, antrinis panaudojimas, perdarymas, kompostavimas, kremacija arba deginimas árengime, kuris iš atliekø gamina energijà. Istoriðkai, uppylimas þemėms pateikė pigiausią kelià, naikinant kietàsias atliekas. Tačiau, uppylimo þemėms kaina dėl komunaliniø kietøjø medþiagø pakilo 1991m. spalio mėn., paskelbus kietøjø atliekø panaikinimo nuostatas.

ARMIJOS PROGRAMA

TIKSLAI ...

- Sumapianti, antriniais panaudoti ir perdirbti kietàsias atliekas iki ámanomai didþiausio kiekio.

- Siekti bendro ar vietinio kietajų atliekų vadybos programų ir sąrangimų su federalinėmis bei nefederalinėmis agentūromis.
- Privatizuoti ar sudaryti kontraktą su kietajų atliekų vadybos sąrangimais dėl atliekų panaikinimo paslaugų, atskaitant perdirbimą.
- Praktiškai lygyje, kooperuotis perdirbimo programose, kurioms vadovauja civilinė bendruomenė (sąranginiuose, kurie neturi perdirbimo programos).

VADAI PRIVALO...

- Akurti ir valdyti Integruotą Kietajų Atliekų Vadybos programą.
- Akurti programas, sumapiinti atliekų gamybą ir didinti antrinio panaudojimą, perdirbimą ir kompostavimą.
- Stebėti ir kontroliuoti kieką ir reikalingumą atliekų, kurios reikalingos sudeginiui arba uppylimo peme.
- Paremti programas dėl saugaus, laiku atlikto ir dokumentuoto surinkimo, laikymo ir panaikinimo pavojingų ir mediciniškai upkreiamų atliekų.

59, 60.

ESANĖIŲ IŠNYKIMO GRĖSMĖJE IR ESANĖIŲ IŠNYKIMO PAVOJUJE GYVŪNŲ RŪŠIŲ VADYBA

KAS TAI YRA?

1972m. Pavojuje Esanėių Gyvūnų Rūšių Astatymas (PEGRÁ) apsaugo puvis, gyvūniją ir augmeniją, kurie buvo Vidaus Ministro ar Komunikacijos Ministro ávardinti kaip esantys išnykimo grėsmėje ar

pavojuje. Di dokumentacija yra paremta visiškai geriausia amanoma mokslinė informacija. PEGRÁ apibrėpia "pavojuje esančias gyvūnų rūšis" tas, kurios yra išnykimo pavojuje visapusiškai ar didžiojoje jėgos zonos dalyje. "Esančios išnykimo grėsmėje gyvūnų rūšis" yra tos, kurios turi tendenciją būti pavojuje numatomoje ateityje. Nykstančios ar galinčios išnykti gyvūnų rūšies sąrašas yra išspausdintas Federaliniame Registre.

PEGRÁ reikalauja, kad federalinės agentūros įvykdytų programą, dėl atrinktų sąrašus gyvūnų rūšių konservacijos. PEGRÁ apibūdina "konservaciją", kaip visų metodų ir procedūrų naudojimą, gelbintį esančias išnykimo grėsmėje ar pavojuje gyvūnų rūšis iki tokio lygio, kad PEGRÁ apsaugos priemonės nebūtų reikalingos.

PEGRÁ taip pat reikalauja, kad federalinės agentūros užtikrintų, jog jėgos veiksmai nesukeltų egzistencijos pavojaus esančios išnykimo grėsmėje ar pavojuje gyvūnų rūšims, nei priešingai pakeis būtinas gyvūnams buveines. Armija privalo formaliai konsultotis su Nacionalinio Laivyno Pvejyba (NLP) arba su JAV Puvė ir Gyvūnijos Taryba (PGT), prieš pradėdant bet kokius veiksmus, kurie gali paveikti, priešingai ar teigiamai, atruktas sąrašus gyvūnų rūšis arba gali sukelti nurodytą būtiną gyvūnų neigiamą modifikaciją. PEGRÁ draudžia visiems "imti" sąraše esančias puvis ir gyvūnų rūšis, nebent tai leidžia PEGRÁ. "Imti" yra PEGRÁ platus apibūdinimas, o kuria aei na dauguma veiksmų, kurie trukdo ir kenkia atruktiems sąrašų puviams, gyvūnų rūšims. "Paloti" yra tolesnis apibrėžimas veiksmo, kuris puvo ar supeidžia gyvūnų rūšis. A palojimà aei na reikšmingas gyvūnų rūšies pakeitimas ar sunaikinimas, kai tai pakenkia esminiams elgesiui aproėjams (tokiems, kaip veisimasis, maitinimas ar apsaugojimas). Papi domai PEGRÁ padaro neteisėtą

i ėimti ar piktybi ėkai sugadinti bei sunaikinti bet kurá, esantá sàraėe augalà vietovėse, esanėiose federaliniėse juri sdi kcij oje.

Valstijos turi savo sàraėus, gyvūnø esanėio ėnykimo grėsmėje ar pavoj uje, apie kuriuos armija turi apgalvoti, kai planuoja ėemės vadybos veikl à.

Daugumoje árenginiø PEGRÁ spaudimas yra didpi oji dalis gerai integruotos natūraliø ėtekliø vadybos programos. Papildomai, nepavykus paklusti PEGRÁ, gali baigtis kareiviø pasiruoėimo ar kitø armijos misijos upsi ėmimø ėugimu. Armijos darbuotojai, kurie papeidpia PEGRÁ ar josios ávestus nurodymus, gali bŭti patraukti civilinei ar kriminalinei atsakomybei dėl abiejø: ėinant nesi ėmus reikiamos veiklos ir davus ágaliojimà updraustai veiklai.

ARMIJOS PROGRAMA

TIKSLAI ...

- Iėvystyti ir ávesti programas, kurios gintø ir ėsaugotø valstijos ir federalines esanėio ėnykimo grėsmėje ar pavoj uje gyvūnø rūėis ir bŭtinás jø egzistencijai buveines.

VADAI PRIVALO...

- Planuoti ėemės panaudojimà, kad ėvengtø neigiamo poveikio esanėioms ėnykimo grėsmėje ar pavoj uje gyvūnø rūėims.
- Vadovauti árenginiø plaėiam ėtyrimui, kad bŭtø ávardintos ir dokumentuotos esanėio ėnykimo grėsmėje ar pavoj uje gyvūnø rūėys ir bŭsimi kandidatai á ėá sàraėà, o taip pat jø buveinės.
- Atlikti biologiná ávertinimà dėl dideliø statybos planø ir kitos veiklos, tokios, kaip karinis pasiruoėimas, poveikio ávertinimui esantiems sàraėe gyvūnams ir jø buveinėms.

- Gl audpi ai bendradarbi auti su ÞGT ir NLP, planuoj ant árengi ni ø veiki à ir inicijuoti formali à konsultacij à dël veiklos, kuri gali paveikti sàraðe esanèius gyvûnus ir buveines.
- Paruoðti planus valdyti esanèius iðnykimo grësmëje ar pavojuje gyvûnus ir uþtikrinti, kad yra parûpinti atitinkantys fondai ir personalas, kuris tai ávykdys.
- Kontroliuoti árengi ni ø paklusnumà Gyvûnø Esanèi ø Iðnykimo Pavojuje Veiklos Planams ir artëti link konservacijos tikslø, per vidinius ir iðorinius ávertinimus.

61, 62.

SAUGYKLI NI Ø REZERVUARØ SI STEMOS: POÞEMI NIAI REZERVUARAI (PR) IR VIRÐÞEMI NIAI REZERVUARAI (VR)

KAS JIE YRA?

Saugykl ini ø rezervuarø sistemas gali bûti (PR), (VR) arba dalinai (VR).

Rezervuaras yra nustatytas 40 CFR 260.10 kaip stacionari nis árengimas, sukurtas laikyti pavojingas atliekas ir sukonstruotas daugi ausiai gautø ið þemës medþiagø (t. y. medþio, cemento, plieno, plastmasës), kurios suteikia struktûrinæ pagalbà. Á Rezervuarø Sistemà áeina rezervuaras ar taisomasis rezervuaras ir su jais susijusi pagalbinë áranga ir talpos sistema. Regul i avimas apibrëþia VR kaip rezervuarà, esantá toki oje padëtyje, kad visa iðorës sritis (áskaitant þemutinæ) yra virð gretutinës supanèios plokðtumos ir gali bûti vizualiai patikrintas.

Daugi au nei 50 metø PR buvo gausiai naudojami vi soje ðalyje sandëliuoti naftos produktus, chemikalus ir atliekas. Dauguma ðiø rezervuarø pripildyti naftos produktø, tokio kaip benzinas arba alyva.

Patikrinimai armijos árenginiuose per paskutinius kelis metus parodë, kad apie 25% armijos PR prateka. Ðalis iðtraukia daugi au nei pusë geriamojo vandens ið þemës vandens ðaltiniø. Popeminiø saugykliniø rezervuarø pratekëjimas yra uþterðæs daug geriamojo vandens ðaltiniø ir PR pratekëjimø valymas gali kainuoti \$100.000 ar daugiau.

PR nebûtinai turi bûti pavi rðiuje, kad bûtø reguliuojamas. Apskritai, reguliuojami PR yra tie, kurie turi 10% ar daugiau tûrio po þeme (áskaitant vamzdynà) ir virðija 100 galonø talpà.

ARMIJOS PROGRAMA

TIKSLAI ...

- Inventorizuoti visus saugyklinius rezervuarus vi same pasaulyje kiekvienais metais.
- Ávardinti visus pratekanèius rezervuarus ir priimti taisomuosius veiksmus, minimalizuoti poveiká aplinkai.
- Sutikti su visais federaliniais ir valstybiniais reikalavimais.
- Pereiki, kai tinkama ir ámanoma, nuo PR á VR.

VADAI PRIVALO...

- Praneðti atitinkamoms valstijos ir vietinëms agentûroms ir HQDA apie naujus egzistuojanèius PR.
- Pateikti pratekëjimo testus visiems PR ir imtis koreguojanèiø veiksmø dėl visø pratekanèiø rezervuarø.

- Iðimti vi sus aplei stus rezervuarus.
- Padaryti PR su antrini u izoli avimu.

63. NUTEKAMOJO VANDENS VADYBA

KAS TAI YRA?

Ti pi ðki árengi ni ai sutel ki a nutekamàjá vandená i ð sani tari ni o panaudoj imo, industri ni ø procesø ir audros vandens nutekëj imo. Adekvatus el gesys su ði ai s nutekamai si ai s ðal ti ni ai s i ðl ai ko pri eð patenkanèio á atliekas vandens kokybæ.

ARMI JOS PROGRAMA

TIKSLAI ...

- Kontroliuoti ir eliminuoti tarðos ðal ti ni us, i ðmestus á pavirðiaus ar popemi ni us vandeni s, per konvecional i à ar pakeistà ðvarini mo sistemas.
- Demonstruoti vadovavi mà, pasi eki ant naci onali ná tiksl à, kad nebûtø joki o vandens terðal ø i ðmetimo.
- Kooperuoti s su regul i uoj anèi a val dþi a, formuoj ant ir ávedant vandens tarðos kontrol ès planus.
- Kontroliuoti arba eliminuoti vandens nutekëj imà arba erozij à per stipri à vegetaci næ ir þemës vadybos praktikas.

VADAI PRIVALO...

- Iðvystyti ir i ðl ai kyti nutekamojo vandens stebëj imo programos, uþtikri nant pakl usi mà NPDES lei di mams ir nuostatoms.
- Ási gyti vei ki anèi us lei di mus dël tai symo árengi ni ø.

- Pranešti MACOM kai leidimai yra gauti ar naujos nuostatos yra pasiūlytos ar išleistos, reikalavjančios egzistuojančių taisyklių renginimo modifikacijos.
- Tuetuojau pateikti Papeidimo Perspėjimo (PP) kopijas MACOM.

64. ĖLAPIOS VIETOVĖS

KAS JOS YRA?

Ėlapios vietovės yra bendras pavadinimas liūnams, pelkėms, baloms ir panašiom vietovėm, kurių vieta yra tarp atviro vandens ir sausos žemės. Ėlapios vietovės yra vertingi natūralūs išteklių, kurie padeda gerinti vandens kokybę, mašina potvynių ir audrų palà, suteikia žuvis ir gyvūnijai buveines bei remia medžioklę ir žvejybos veiklą. Yra pripaintos dvi pagrindinės Ėlapių vietovių kategorijos: pakrantės ir vidinės Ėlapios vietos. Pakrantės Ėlapios vietos yra randamos vietovėse ávairaus druskingumo ir á tai áeina beaugalinė molio žemuma, smėlio žemuma, liūnai, upės žiotys ir mangrovai pelkės. Vidinės Ėlapios vietos yra dažnai sutinkamos potvynių lygumose prie upių ir upelių, izoliuotose daubose, apsuptose sausos žemės, bei tarp eperų ir tvenkinių ribų.

ARMI JOS PROGRAMA

TIKSLAI ...

- Vengti nepalankios átakos egzistuojantiems vandens resursams, kompensuoti neišvengiamà átakà.

- Dēti pastangas pasiēkti, kad nebūtø prarasta gryoji vertē ar funkcijos, egzistuojanēi ø ðlapi ø vietovi ø.
- Vi sapusi ðkai joki o gryo ðlapi ø vietovi ø praradimo armijos kontroliuojamoje þemėje.
- Apsaugoti egzistuojanēi à, reabilituoti degradavusi à, atstatyti buvusi à ir sukurki naujas ðlapias vietoves.

VADAI PRIVALO...

- Inventorizuoti árenginiai ø ðlapias vietoves.
- Planuoti þemės panaudojimà, iðvengti pakenkti ðlapioms vietovėms.

65, 66.

KOKI Ø KLAUSIMØ AÐ TURI U PAKLAUSTI MANO APLINKOS VADYBOS BŪRI Ø?

BENDRA ÁRENGINI Ø PROGRAMA

1. Kuri oje árenginiai o darbuotoj ø struktūroje j ūs dirbate?
2. Kaip j ūsø darbuotojai yra struktūralizuoti?
3. Ar j ūs turite pakankamà darbuotoj ø kieká ir ðalitinis ūptikrinti atidumà aplinkai?
4. Kokie m ūsø ryðiai su vietiniais, valstijos ir federaliniais reguliuotojais?
5. Ar mes turime aplinkos Kokybės Kontrolės Komitetà (AKKK)?

1. Kokios kitos grupės adresuojama klausimus, kuriø neliecia AKKK?
7. Kokie árenginiai aplinkos klausimais yra svarbūs vietinės bendruomenės organizacijoms ir grupėms?
8. Kaip mes juos informuojame ir bendraujame su jais?
9. Kokia yra mūsų atidos padėtis?
10. Kaip paklusimas aplinkos ástatymams paveikė mūsų misijos pajėgumą?
11. Kokius klausimus jūs turite su mūsų nuomininkais-organizacijomis?
12. Kokia yra taršos sustabdymo programos padėtis?
13. Kokius paslaugius susitarimus jūs turite?
14. Kokia yra árenginių ryšio padėtis su vietiniais privaèiais ir višumeniniais þemvaldþiais?
15. Ar mes turime kokià nors agrikultūrinæ nuomos sutartá?
16. Ar yra koks nors, esantis up garnizono, nerimas dėl uþterðimo árenginyje?
17. Ar mes turime Federaliniø Árenginių Susitarimà?

18. Ar yra kokiø ypatingø problemø árenginiams, kuriø sukëlë armijos vykdymo strategija ir lëðø .....
19. Ar mes turime kokiø nors paslaugias programas su kitomis organizacijomis?
20. Ar mes turime kokiø nors naudoto vandens iðleidimo leidimus?
21. Kas yra mūsų atstovas Vietiniame Kritisikos Padëties Planavimo Komiteje (VKPPK)?
22. Ar mūsų þmonës yra tinkamai paruoðiami atlikti jø darbus?
23. Ar mes turime aplinkos supratimo paruoðimo programà?
24. Kaip mes informuojame ir bendraujame su bendruomene?
25. Kokie yra mūsų ryðiai su vietiniais vadovais dël aplinkosaugos klausimø?
26. Kokie yra mūsų ryðiai su þiniasklaida dël aplinkos klausimø?
27. Kokiø aplinkos "gerø naujienø" pasakojimus galime pateikti vietiniams laikraðiams ir televizijai?
28. Ar árenginiø darbuotojai patiria bet kokiø turinëiø ryðá su darbu, sveikatos problemas?